

T.C. Başbakanlık
Atatürk Kültür, Dil ve Tarih
Yüksek Kurumu

T.C. Başbakanlık
Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu
Atatürk Araştırma Merkezi

Harran Üniversitesi

Türkiye'de

**TARIM POLİTİKALARI VE
ÜLKE EKONOMİSİNE KATKILARI
ULUSLARARASI SEMPOZYUMU**

INTERNATIONAL SYMPOSIUM ON AGRICULTURAL POLICIES IN TURKEY AND
THEIR CONTRIBUTIONS TO NATIONAL ECONOMY

12-14 / Nisan / April 2018 / ŞANLIURFA

ÖZET KİTAPÇIĞI
ABSTRACT BOOK

5846 sayılı kanuna göre bu eserin bütün yayın, tercüme ve iktibas hakları
Atatürk Araştırma Merkezi'ne aittir.

Yayıma Hazırlayan

Uzman Arzu GÜVENÇ SAYGIN

KİTAP SATIŞI

ATATÜRK ARAŞTIRMA MERKEZİ

Mağaza : Bayındır 1 Sk. Nu: 24/6 Kızılay / ANKARA

Kurum : Ziyabey Cad. Nu: 19 Balgat - Çankaya / ANKARA

Tel : 009 (0312) 285 55 12

Belgegeçer : 009 (0312) 285 65 73

e-posta : bilgi@atam.gov.tr

web : <http://www.atam.gov.tr>

e-mağaza : e-magaza.atam.gov.tr

ISBN : 978-975-16-3494-8

İLESAM : 18.06.Y.0150-558

Tasarım : 5N1K Gelişim Akademisi

İÇİNDEKİLER

Cumhuriyet Arşiv Kayıtlarına Göre Türkiye’de Tohum Islahına Dair Çalışmalar (1930-1960) / <i>Works on Seed Improvement in Turkey According to Republican Archives (1930-1960)</i>	
Doç. Dr. Sebahattin ŞİMŞİR	9
Türkiye - Kosova Ekonomik İlişkileri Çerçevesinde Tarım Politikaları / <i>Agricultural Policies in the View of the Economic Relations of Turkey and Kosovo</i>	
Yrd. Doç. Dr. Zeynep Müjde SAKAR	11
Karşılaştırmalı Bir Analizle Türkiye’de Tarım Politikası / <i>Comparative Analysis of Agricultural Policy in Turkey</i>	
Yrd. Doç. Dr. Hasan ALPAGU	13
Osmanlı’dan Cumhuriyet’e Türk İktisat Düşüncesinde Tarım ve Kalkınma (1908-1938) / <i>Development and Agriculture in Turkish Economic Thought from the Empire to the Republic (1908- 1938)</i>	
Arş. Gör. Mert Can ERDOĞAN	14
Demokrat Parti Hükümet Programlarında Tarım (1950-1960) / <i>Agriculture in the Democratic Party Government Programs (1950-1960)</i>	
Prof. Dr. Selçuk URAL & Arş. Gör. Nesrin HANGÜL	16
İkinci Dünya Savaşı Sonrası Türk Tarım Politikası (1945-1946) / <i>Turkish Agriculture Policy After the Second World War (1945-1946)</i>	
Doç. Dr. Cengiz ATLI	18
Demokrat Parti Döneminde Tarım Alanında Yapılan Kanuni Düzenlemeler (1950-1960) / <i>Legal Regulations Made in the Field of Agriculture During the Period of the Democratic Party (1950- 1960)</i>	
Arş. Gör. Dr. Muharrem TURP	20
27 Mayıs 1960 Askerî Müdahalesi’nin Ardından Türkiye’de Tarım ve Çiftçi Örgütlenmesi (1960- 1965) / <i>Agriculture and Farmer Organization in Turkey After Military Impact on May 27, 1960 (1960-1965)</i>	
Doktora Öğrencisi Nurullah KIRKPINAR	22
Rus İşgali Döneminde Kars ve Çevresinde Bahçecilik / <i>Gardening in Kars and its Surroundings during Russian Invasion</i>	
Prof. Dr. Hacali NECEFOĞLU	24
1920 Yılı Eskişehir’inde Tarımsal Kalkınma Önerileri / <i>Suggestions for Agricultural Developments in Eskişehir in 1920</i>	
Prof. Dr. Zafer KOYLU	26
Demokrat Parti Dönemi Tarım Politikalarının Ağrı İline Yansımaları (1950-1960) / <i>Reflections of the Democratic Party’s Agricultural Policies to Agri Province (1950-1960)</i>	
Doç. Dr. Figen ATABEY	27

Cumhuriyet Döneminde Iğdır ve Çevresinde Tarımsal Faaliyetler / *Agricultural Activities in Iğdır and its Surroundings in the Republic Period*

Yrd. Doç. Dr. Nebahat ARSLAN & Uzman Talip ARSLAN..... 29

Türkiye'de Toprak Reformu ve Çiftçiyi Topraklandırma Kanunu Uygulamalarının Tarımsal Hayata Etkisi / *The Impacts of the Land Reform and the Practices of the Law of Land to Farmers on Agricultural Life in Turkey*

Yrd. Doç. Dr. Şahin YEDEK & Yrd. Doç. Dr. Savaş SERTEL..... 31

Prof. Dr. Fritz Bade'nin Türkiye'nin Tarımsal Sorunlarına İlişkin Görüşleri ve Çözüm Önerileri / *Prof. Fritz Bade's Opinions and Solutions Related to Turkey's Agricultural Problems*

Yrd. Doç. Dr. Mahmut BOLAT 33

Sandıkta Tarım: CHP'nin Seçim Beyannamelerinde Tarımsal Faaliyetlere İlişkin Vaatler (1923-1943) / *Agriculture at the Ballot Box: The Promises Respecting Agricultural Activity in Republican People's Party's Electoral Proclamation (1923-1943)*

Dr. Tansu Barış MAHMUTOĞLU & Doktora Öğrencisi Hasan MUTLU 35

Amerikan Merkezî Haber Alma Teşkilatı (CIA) Arşivlerinde Türkiye Cumhuriyeti Tarımı / *Agriculture in Republic of Turkey in the Archives of American Central Intelligence Agency (CIA)*

Doktora Öğrencisi Sinan KIYANÇ 37

Türkiye Tarım Sektöründe Emek Verimliliği ve İstihdam İlişkisinin İncelenmesi / *The Relationship between Labour Productivity and Employment in Turkish Agricultural Sector*

Doç. Dr. Seymur AĞAZADE..... 39

Türkiye'de Tarımsal Politikaların Kısa Dönemli Uygulanmasında Paydaşların Kamuoyu Açıklamalarının Değerlendirilmesi / *Evaluation of Stakeholders' Public Statements in the Short-Term Implementation of Agricultural Policies in Turkey*

Yrd. Doç. Dr. Emin Ertan GÖKHAN & Yrd. Doç. Dr. Mehmet Saltuk ARIKAN..... 41

Türkiye Tarımında Temel Meseleler ve Çözüm Önerileri / *The Fundamental Topics in the Agriculture and the Solution Suggestions*

Yrd. Doç. Dr. Mehmet Kazım KARA 43

Türk İş Hukukunda Tarım Sektörüne İlişkin Düzenlemeler / *Regulations Regarding Agriculture Sector in Turkish Labour Law*

Öğr. Gör. Ayşegül SARI 45

Türkiye-Gürcistan Ticari İlişkilerinde Tarım Sektörünün Etkisi / *Impact of the Agricultural Sector in Turkey-Georgia Trade Relations*

Yrd. Doç. Dr. Murat ESEDOV 47

Türkiye'nin Tarımsal Kalkınmasında Etkili Olan 'Köy Eğitmenleri' Uygulaması ve Ordunun Rolü / *Implementation of 'Village Instructors' Who are Effective in the Agricultural Development of Turkey and Role of the Army*

Dr. (E) Alb. Suat AKGÜL 49

- Türkiye Cumhuriyeti Katkılarıyla Gerçekleştirilen Su Projesi Kapsamında KKTC’de Tarım ve Ticaret / *Agriculture and Trade in the TRNC in the Scope of the Water Project Carried out by the Republic of Turkey*
Öğr. Gör. / Avukat Faysal GÜDEN 52
- Tek Parti Döneminde Gerçekleşmemiş Tarımsal Kalkınma Modeli Örneği: “Çiftçi Ocakları” / *Unrealized Agricultural Development Model Example in the Single Party Period “Çiftçi Ocakları”*
Doktora Öğrencisi Erdal İNCE 53
- XX. Yüzyıl Başlarında Osmanlı Devleti’nin Göçmenlerin Tarım Sektörüne Kazandırılması İçin Yaptığı Çalışmalar / *The Efforts of the Ottoman Empire to Help Immigrants Join Agricultural Sector at the Beginning of the Twentieth Century*
Prof. Dr. Nejla GÜNAY 55
- Türkiye’de Uygulamalı Tarım Eğitimine Bir Model: Köy Enstitülerinde Okutulan Ziraat Dersleri ve Uygulamaları / *A Model for Applied Farming Education in Turkey: Farming Courses and Applications in Village Institutes*
Prof. Dr. Osman AKANDERE 57
- Ortadoğu’da Tarım Reformu (Türkiye, İran, Irak, Suriye, Mısır) (1945-1965) / *Agrarian Reform in the Middle East (Turkey, Iran, Iraq, Syria, Egypt) (1945-1965)*
Prof. Dr. Behçet Kemal YEŞİLBURSA 59
- Müfettişlik Raporlarına Göre Birinci Umum Müfettişlik Bölgesinde Tarımsal Faaliyetler (1928-1932) / *According to the Inspectorate Reports, First General Agricultural Activities in the Inspectorate Region (1928-1932)*
Dr. Sadık ERDAŞ 61
- Yarı İslatmalı Sulama Altında Sulama Randımanının Değerlendirilmesi / *Assessing of Irrigation Efficiency Under Semi-wetted Irrigation*
Doç. Dr. Harun KAMAN 65
- Sulu Tarım Alanlarında Tuzluluk Sorunu ve Belirlenmesi / *Salinity Problem and Determination in Irrigated Agricultural Areas*
Doç. Dr. Harun KAMAN 65
- Atatürk’ün Söylev ve Demeçlerinde Tarım Politikası / *Agricultural Policy in Ataturk’s Statements and Speeches*
Yrd. Doç. Dr. Neslihan ALTUNCUOĞLU 67
- Türkiye’de Kırsal Kalkınma Destekleri Kapsamında Tarıma Dayalı Yatırımların Desteklenmesi Konusunda Yapılan Çalışmalar (2017-2018) / *Efforts on Supporting Investments Based on Agriculture within the Framework of Subsidies for Rural Development in Turkey (2017-2018)*
Uzman Mukaddes ARSLAN 69
- Arşiv Belgelerine Göre Cumhuriyet Devrinde Türkiye’de Zeytincilik ile İlgili Gelişmeler ve Çeşme Yarımadası’nın Hurma Zeytinleri / *Improvements in Olive Production in Turkey During the Republic Period and ‘Hurma’ Olives in Çeşme Peninsula According to Archive Documents*
Doç. Dr. Nahide ŞİMŞİR 70

XX. Yüzyılın Başlarında Türkiye’de Fındık Üretimi ve Ticareti / <i>Hazelnut Production and Trade in Turkey in the Beginning of the 20th Century</i>	
Doç. Dr. Oktay KIZILKAYA	72
Cumhuriyet Döneminde Türkiye’de Meyve Üretimi (1923-1950) / <i>Fruit Production in Turkey in the Republic Period (1923-1950)</i>	
Yrd. Doç. Dr. Nadir YURTOĞLU	74
20. Yüzyıl Osmanlı Tarımında Patates: Üretimi, Tüketimi ve Ticareti / <i>Potato in the 20th Century Ottoman Agriculture: Its Production, Consumption and Trade</i>	
Yrd. Doç. Dr. Tolga AKAY	76
Antalya’da Tarım Faaliyetlerinin Cumhuriyet Dönemindeki Gelişimi / <i>Development of Agricultural Activities in Republican Period in Antalya</i>	
Prof. Dr. Yüksel KAŞTAN	78
Doğu Harekâtı ile Tekrar Anavatana Katılan Elviye-i Selâse’de (Kars, Ardahan, Batum) TBMM Hükümeti’nin Halka Yaptığı Yardımlar / <i>The Aids of Grand Assembly Government in Elviye-i Selase (Kars, Ardahan, Batum) Reunite with Motherland with Eastern Operation</i>	
Prof. Dr. S. Esin DERİNSU DAYI	79
Türkiye’de Fındık Piyasasının Oluşumu ve Tüccarların Rolü / <i>The Making of the Turkish Hazelnut Market and the Role of the Merchants</i>	
Yrd. Doç. Dr. İhsan Seddar KAYNAR	81
İkinci Dünya Savaşı ve Tarım Ekonomisi: Edirne Vilayeti Örneği 1939-1945 / <i>Second World War and Agrarian Economy: The Example of Edirne Province 1939-1945</i>	
Öğr. Gör. (Okt.) Okan CEYLAN	83

SEMPOZYUM KURULLARI / COMMITTEES OF THE SYMPOSIUM

DÜZENLEME KURULU/ ORGANIZING COMMITTEE

Prof. Dr. Ramazan TAŞALTIN

Prof. Dr. Mehmet Ali BEYHAN

Nihat BÜYÜKBAŞ

Prof. Dr. Halil BAL

Prof. Dr. Mehmet CANATAR

Prof. Dr. Selami KILIÇ

Prof. Dr. Ali SARIİŞİK

Doç. Dr. Cengiz ATLI

Doç. Dr. Akif KİREÇCİ

Yrd. Doç. Dr. Zeynep Müjde SAKAR

Yrd. Doç. Dr. Nadir YURTOĞLU

Hüseyin TOSUN

BİLİM KURULU/ SCIENTIFIC COMMITTEE

Prof. Dr. Mehmet Ali BEYHAN

Prof. Dr. Yagub MAHMUDOV

Nihat BÜYÜKBAŞ

Prof. Dr. Recai AYDIN

Prof. Dr. Erdal AYDOĞAN

Prof. Dr. Halil BAL

Prof. Dr. Turan BİNİCİ

Prof. Dr. Mehmet CANATAR

Prof. Dr. Mevlüt ÇELEBİ

Prof. Dr. Devlet ÇIRAGOĞLU

Prof. Dr. Vahdettin ÇİFTÇİ

Prof. Dr. Sinaver Esin DERİNSU DAYI

Prof. Dr. Sezai ERCİŞLİ

Prof. Dr. Bülent GÜLÇUBUK

Prof. Dr. Muharremov Saleh HEYDAROĞLU

Prof. Dr. Nedim İPEK

Prof. Dr. Kadir KADİRZADE

Prof. Dr. Genber KERİMLİ

Prof. Dr. Selami KILIÇ

Prof. Dr. Müslime NARİN

Prof. Dr. Hacali NECEFOĞLU

Prof. Dr. Mübariz NURİYEV

Prof. Dr. Şerafettin ÖZBEY

Prof. Dr. Neşe ÖZDEN

Prof. Dr. Fahriye ÖZTÜRK

Prof. Dr. Hamit PEHLİVANLI

Prof. Dr. Stefano TRINCHESE

Prof. Dr. Selçuk URAL

Prof. Dr. Betül KARAGÖZ YERDELEN

Prof. Dr. Bünyamin YILDIRIM

Doç. Dr. Serkan ABBASOĞLU

Doç. Dr. Zehra ASLAN

Doç. Dr. Figen ATABEY

Doç. Dr. Cengiz ATLI

Doç. Dr. Nurhan AYDIN

Doç. Dr. Liliana BOŞCAN

Doç. Dr. Nurten ÇETİN

Doç. Dr. Kurtuluş Yılmaz GENÇ

Doç. Dr. Yakup KARATAŞ

Doç. Dr. Oktay KIZILKAYA

Doç. Dr. Hakan KİBAR

Doç. Dr. Akif KİREÇCİ

Doç. Dr. Ahmet Metin KUMLAY

Doç. Dr. Şerife TALİ

Doç. Dr. Erkan TOKUCU

Doç. Dr. Mehmet Emin ÜNER

Yrd. Doç. Dr. Leyla AKGÜN

Yrd. Doç. Dr. Polad ALİYEV

Yrd. Doç. Dr. Songül AKIN

Yrd. Doç. Dr. Önder Volkan BAYRAKTAR

Yrd. Doç. Dr. Mahmut BOLAT

Yrd. Doç. Dr. Yakup Erdal ERTÜRK

Yrd. Doç. Dr. Emrah KUŞ

Yrd. Doç. Dr. Şölen KÜLAHÇI

Yrd. Doç. Dr. Hatice GÜZELMUMYAKMAZ

Yrd. Doç. Dr. Zeynep Müjde SAKAR

Yrd. Doç. Dr. Nadir YURTOĞLU

Av. Faysal Devrim GÜDEN

SEKRETARYA / SECRETARIAT

Arzu GÜVENÇ SAYGIN

Murat SAYGIN

Arş. Gör. Sezer BELLİLER

CUMHURİYET ARŞİV KAYITLARINA GÖRE TÜRKİYE’DE TOHUM ISLAHINA DAİR ÇALIŞMALAR (1930 -1960)

Sebahattin ŞİMŞİR*

Özet

Ülke ekonomisinde tarımın önemine binaen Cumhuriyetin kuruluşundan itibaren tarımın geliştirilmesine büyük önem verilmiştir. Tarımın en verimli şekilde gerçekleştirilmesinde toprak, iklim ve su kadar şüphesiz kaliteli tohum kullanılması da en az bu hayati unsurlar kadar önemlidir. Bu sebeple tohum ile ilgili çalışmalar cumhuriyet kurulur kurulmaz başlamıştır.

Biz bu çalışmamızda Başbakanlık Cumhuriyet Arşivi’ndeki arşiv belgelerini esas almak suretiyle Türkiye’de 1930 – 1960 yılları arasındaki tohum ıslah çalışmalarını değerlendireceğiz. Arşiv belgelerindeki tohum ve tohum ıslahı ile ilgili bilgileri o tarihlerde yayınlanmış olan konu ile ilgili yayınlar ile desteklemek suretiyle, Türkiye’de tohum ve tohum ıslah çalışmalarını gün yüzüne çıkarmaya çalışacağız.

Böylece Atatürk döneminden Demokrat Parti döneminin sonlarına kadar arşiv belgelerine yansımış olan Türkiye’de tarımın ıslahı için gerekli olan tohum ve tohumculuk alanında, yerli ve yabancı sermaye ve uzmanlar ile birlikte yapılmış olan çalışmalar, bu alanda kurulan tohum ıslah istasyonları ve çalışmaları hakkında bilgi verilerek, bir tarihçi gözüyle bu alandaki çalışmalar değerlendirilmiş olacaktır. Konu ile ilgili yapılan çalışmalar genellikle, ziraat mühendisleri ağırlıklı olduğu için, tarihçilerin konu ile ilgili yorumunun da büyük katkı sağlayacağı düşüncesindeyiz.

Anahtar Kelimeler: Tarım, Arşiv, Tohum, Islah, Cumhuriyet.

WORKS ON SEED IMPROVEMENT IN TURKEY ACCORDING TO REPUBLICAN ARCHIVES (1930-1960)

Abstract

Considering the importance of agriculture in the national economy, since the establishment of the Republic, great importance has been attached to the development of agriculture. The use of quality seeds is as important as soil, climate and water, which are the vital elements for the most efficient way of carrying out agriculture. For this reason, the works about the seed improvement started as soon as the republic was established.

In this study, we will evaluate the seed improvement works between 1930 and 1960 in Turkey based on archival documents in the State Archives of the Prime Ministry. We will try

---

* Doç. Dr., Balıkesir Üniversitesi, Fen-Edebiyat Fakültesi Tarih Bölümü, sebahattinsimsir@gmail.com.

to bring up seed and seed improvement studies in Turkey by supporting the publications about the seed and seed treatment in archival documents published at those dates.

Thus, in the field of seeds and seeds required for the improvement of agriculture in Turkey, which has been reflected in archival documents from the period of Atatürk to the end of the Democratic Party period, studies conducted with domestic and foreign capital and experts, and information about seed improvement stations and works established in this area, the historian's consideration of the work in this area will be evaluated. Since studies on the subject are mostly carried out by agricultural engineers, we think that historians will make a great contribution to the interpretation of the issue.

Key Words: Agriculture, Archive, Seed, Improvement, Republic.

TÜRKİYE-KOSOVA EKONOMİK İLİŞKİLERİ ÇERÇEVESİNDE KOSOVA'DA TARIM SEKTÖRÜ

Zeynep Müjde SAKAR*

Özet

Tarım sektörü Türkiye'nin ekonomik dış politikasında uluslararası entegrasyonun belirlenmesinde önemli bir konumdadır. Balkan devletlerinin bulunduğu coğrafya düşünüldüğünde Türkiye ile bu topraklar arasında kurulan iletişim iktisadi kalkınmanın önemli bir unsurunu oluşturmaktadır. Balkan ülkelerinden biri olan Kosova Cumhuriyeti Avrupa kıta haritasını son yıllarda yeniden revize eden ülkelerden biridir. 2008 yılında tek taraflı olarak bağımsızlığını kazanan Kosova, Balkanlarda Yugoslavya etrafında birleştirilen topluluklar arasından en geç bağımsız olan devlettir. Türkiye, Kosova'nın bağımsızlık ilanının hemen ardından Kosova'yı ilk tanıyan ülkelerden biri olmuş ve ikili ilişkiler süratle gelişmeye başlamıştır. Türkiye-Kosova ilişkileri geçmişten gelen derin ve köklü bağların üzerinde şekillenerek Türkiye, 17 Şubat 2008 tarihinde bağımsızlığına kavuşan Kosova Cumhuriyeti'ni, 18 Şubat 2008 tarihinde ilk tanıyan ülkelerden birisi olmuştur. Türkiye geçmişten gelen dostane ilişkiler ile birlikte Kosova'nın uluslararası arenadaki birçok sorunla mücadelesinde kendisine gereken desteği vermiştir. Özellikle dünya ülkelerinin Kosova'nın bağımsızlığını tanınması noktasında Birleşmiş Milletler nezdinde önemli girişimlerde bulunmuştur.

Kosova'da tarım sektörüne bakıldığında Kosova 2008 yılında bağımsızlığını ilan etmesinin hemen ardından ülkesel kalkınma ve ekonomik etkinliklerin geliştirilmesinde ekonomik entegrasyon adımları atmıştır. Tarım ürünlerinin büyük bir ithalatçısı konumuna gelen Kosova tarımsal verimliliğin artırılması, tüketicilere istikrarlı ve uygun fiyatlarla gıda temin edilmesi, yaşam standartlarının iyileştirilmesi amacı ile ekonomik ilişkileri güçlendirme çalışmaları içerisine girmiştir. Ekonomik entegrasyon ile birlikte pazar desteği, gelir desteği ve kırsal kalkınmanın hızlanması çerçevesinde ilerlemeler kaydetmiştir. Yukarıda açıklanan nedenler ışığında yapılan çalışmada Türkiye-Kosova ilişkileri çatısı altında ekonomik ilişkilerin önemi üzerinde durularak Kosova'da tarım sektörü ile bu sektörün iki devlet arasındaki ekonomik ilişkileri incelenerek bu kapsamda değerlendirilmeler yapılmaya çalışılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Kosova, Ekonomi, Türkiye, Tarım, Politika, Kalkınma.

AGRICULTURAL SECTOR IN KOSOVO IN THE VIEW OF THE ECONOMIC RELATIONS OF TURKEY AND KOSOVO

Abstract

The agricultural sector has an important position in determining the international economic integration of Turkey's foreign policy. Given the geography of the Balkan states

* Yrd. Doç. Dr., Harran Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, İktisat Bölümü, zeynep.sakar@gmail.com.

which constitute an important element of economic development, communication is established between these territories and Turkey. Turkey, immediately after Kosovo's declaration of independence was one of the first countries to recognize and began the rapid development of bilateral relations. Turkey-Kosovo relations are redesigned on the deep-rooted ties of the past. When the Republic of Kosovo gained its independence on 17 February 2008, Turkey was one of the first countries to recognize it on February 18, 2008.

Turkey has given its support to Kosovo in combating many questions in the past relations in the international arena. It has made important initiatives in the United Nations, especially at the point where the world countries define Kosovo's independence. When the agricultural sector in Kosovo is taken into account, it is safe to say that Kosovo took economic integration steps in the development of national development and economic activities shortly after its declaration of independence in 2008. Increasing its productivity, Kosova, which has become a major importer of agricultural products, has provided consumers with stable and affordable food, improved living standards, strengthening economic relations. With economic integration, market support has progressed within the framework of income support and the acceleration of rural development. In the light of the reasons described above under the auspices of Turkey-Kosovo relations with the agricultural sector in Kosovo with emphasis on the importance of economic relations in this sector will be tried to be assessed considering the importance of the two countries' relations.

Key Words: Kosovo, Economics, Turkey, Agriculture, Policy Development.

KARŞILAŞTIRMALI BİR ANALİZLE TÜRKİYE'DE TARIM POLİTİKASI

Hasan ALPAGU*

Özet

Tarım ürünleri insanların beslenmesi ve sağlıklı bir yaşam sürdürebilmesi için yaşamın temel taşlarını oluşturmaktadır. Ancak Türkiye’de ve dünyada artan tüketime karşılık azalan tarımsal alan sağlıklı gıda üretimi için yetersiz kalmaktadır. Bundan dolayı kimyasal katkılar, gen teknolojisi ve hormonlu gıda maddeleri tüketiciye sunulmaktadır. Öte yandan bu sektörün verimliliği doğa şartları ve teknolojik alt yapıyla doğrudan ilişkilidir. Gelişmiş ülkelerde iyi bir sulama altyapısı, ıslah edilmiş tohum ve gübre sayesinde tarımın doğa koşullarına olan bağımlılığı asgari seviyeye indirgenmişken, az gelişmiş ülkelerde tarım hala büyük orandan doğa koşullarına endekslenmiş bir sektör olarak ön plana çıkmaktadır. Her şeyden önce 80 milyonu aşan nüfusunu beslemek için Türkiye ekonomisinde tarımın yeri önemlidir. Ayrıca ihracatımızın önemli bir kısmı da tarım ürünlerinden oluşmaktadır. Bu çalışmada bu durum karşılaştırmalı bir analizle mercek altına alınmıştır.

Anahtar Kelimeler: Tarım, AB, CAP, Hayvancılık, Çiftçilik, Tarım Politikası.

COMPARATIVE ANALYSIS OF AGRICULTURAL POLICY IN TURKEY

Abstract

Agricultural products are the cornerstone of a healthy life for any population. However, declining agricultural areas corresponding to increased consumption in the world is a main concern of world population, including Turkey’s population. Therefore, chemical additives, gene technology and hormone foods are offered to consumers. On the other hand, the productivity of this sector is directly related to the natural conditions and the technological infrastructure. In developed countries, a good irrigation infrastructure is reduced to the minimum level of agricultural dependence on natural conditions thanks to improved seed and fertilizer, while underdeveloped countries are still predominant as agriculture is largely dependent on natural conditions. Furthermore, with a population of 80 million, the agriculture plays an important role in Turkey's economy. In this study, this situation has been examined with a comparative analysis.

Key Words: Agriculture, EU, CAP, Farming, Agriculture Policy.

---

* Yrd. Doç. Dr., Nişantaşı Üniversitesi, Havacılık Yönetimi Bölümü, hasan.alpagu@gmail.com.

OSMANLI'DAN CUMHURİYET'E TÜRK İKTİSAT DÜŞÜNÇESİNDE TARIM VE KALKINMA

Mert Can ERDOĞAN*

Özet

Osmanlı Devleti'nin son yüzyılında yapısını temelden değiştirecek siyasal, sosyal ve iktisadi dönüşümler yaşamıştı. Bu dönüşümler önemli ölçüde cumhuriyet dönemine rehberlik etmiş ve Osmanlı Devleti'nin son döneminde başlatılan birçok uygulama cumhuriyetle devam etmişti. Bu devamlılık iktisat alanında oldukça dikkat çekici boyuttadır. Her ne kadar cumhuriyetin ilk yıllarında çeşitli siyasi gerekçelerle Osmanlı iktisat politikaları bütünüyle kötülense de Osmanlı devlet adamlarının mümkün mertebe uygulamaya çalıştıkları tarım üzerinden kalkınma modeli sürdürülmüştü.

Bu model her ülkenin yatkınlığı olan alanlarda üretim yaparak kalkınabileceği fikrini savunuyordu. Buna göre Osmanlı Devleti tarımsal üretimini artırarak elde ettiği fazla ürünü yurtdışı pazarlara satmalı ve kazandığı sermaye ile ticari bağlarını daha da güçlendirecek altyapı faaliyetlerine girişmeliydi. Bu şekilde ülke ekonomisi güçlenecek ve sermaye birikimi ortaya çıkacaktı. Tarımsal üretiminin gelişmesiyle birlikte ortaya çıkacak hammadde bolluğu ve sermaye birikimi sayesinde, tarımsal sanayi için gerekli ortam sağlanmış olacaktı

Bu çalışmada Tanzimat döneminden 1930'lu yılların sonuna değin Türk iktisat yazımının tarım ve kalkınma meselesine nasıl bakıldığı, başta iktisadi dergiler ve kitaplar olmak üzere dönemin kaynakları üzerinden ele alınacaktır. İktisat düşüncesinin kendi dönemlerindeki iktisat politikalarına ne ölçüde yön verdiği ve onlarla örtüşüp örtüşmediği de sorgulanacaktır. Böylelikle ilgili dönemde iktisat ve tarım politikalarının hangi kuram ve yöntem çerçevesinde icra edildiği aydınlatılmaya çalışılacaktır.

Anahtar Kelimeler: İktisat Düşüncesi, Tarım ve Kalkınma, Kadro Dergisi, Milli Ekonomi.

DEVELOPMENT AND AGRICULTURE IN TURKISH ECONOMIC THOUGHT FROM THE EMPIRE TO THE REPUBLIC

Abstract

In its last century, the Ottoman Empire had experienced a political, social and economic transformation that would change its structure entirely. These transformations guided the reforms of the republican period in a significant extend, and many of the practices initiated in the late period of the Ottoman State continued with the republic. This continuity in the economic field is specifically remarkable. Although they were discredited in the early years of the

* Arş. Gör., Kırıkkale Üniversitesi, Fen Edebiyat Fakültesi, Tarih Bölümü, historianturk@gmail.com.

republic, for various political reasons, the model of development over agriculture, which the Ottoman statesmen tried to apply, was followed in the republic period.

This model advocated the idea that it could be developed by producing in the areas where every country was prone to it. Accordingly, the Ottoman Empire was supposed to increase its agricultural output and sell the excess product to foreign markets and undertake infrastructure activities to further strengthen its capital and commercial ties. In this way, the country's economy would be strengthened, and capital accumulation would emerge. With the abundance of raw materials and the accumulation of capital that will emerge with the development of agricultural production, the necessary environment for the agricultural industry will be provided.

In this study, especially from the second constitutional years until the end of the 1930s, the way in which the Turkish economic literature looks at the agriculture and development issues will be examined through the sources of the period, especially the economic journals and books. It will also be questioned to what extent economic thought leads to economic policies of their time and whether they overlap. In this way, the theories and methods of economics and agriculture policies in the relative years will be tried to be explained.

Key Words: Economic Thought, Agriculture and Development, Kadro Magazine, National Economy.

DEMOKRAT PARTİ HÜKÜMET PROGRAMLARINDA TARIM (1950-1960)

Selçuk URAL*, Nesrin HANGÜL**

Özet

14 Mayıs 1950'de yapılan genel seçimi kazanarak iktidar olan Demokrat Parti, 1954 ve 1957'de yapılan genel seçimlerini de kazanarak ülkeyi 10 yıl tek başına iktidar olarak yönetti. 27 yıl boyunca devam eden tek parti dönemine son vermesi, demokrasi ve liberalizm vurgusu, halkın DP'den beklentilerini en üst düzeye çıkardı. Bu dönem içerisinde tamamı Adnan Menderes tarafından kurulan beş hükümet görev yaptı. Hükümet programları ülkenin siyasi, iktisadi, kültürel ve hukuki gelişimi açısından son derece önemliydi. Hükümetler programlarında belirtilen hususlar ışığında ülkenin gelişimi için gereken kanuni düzenlemeleri yaparak beklenen gelişmeyi yakalamaya çalıştı. Dönem içerisinde kurulan hükümetlerin programlarında yer alan en temel husus ise tarımın iktisadi kalkınmanın ana unsuru olduğuydu. Nüfusun büyük çoğunluğunun tarım alanında çalıştığı bu dönemde yapılan yatırımlar geçmiş dönemlerden oldukça fazla oldu. Programlarda tarım alanında en çok vurgu yapılan hususlar makineleşme, zirai sulama ve gübreleme, hastalıklarla mücadele, kredi imkânlarının artırılması, bütçeden tarıma ayrılan payın artırılması, karayollarının hızlı bir şekilde geliştirilmesi, kaliteli tohumluk üretimi gibi tarımsal gelişmede ivme yaratacak hususlar oldu. Çalışmamızda bu dönemde kurulan hükümetlerin programlarını, programların meclis görüşmelerinde dile getirilen eleştiri ve önerileri TBMM Zabıt Ceridesi (Tutanak Dergisi) üzerinden inceledik. Başbakanlık Cumhuriyet Arşivi'nden ilgili belgeleri değerlendirdik. Aynı zamanda hükümetlerin kuruluşu ve programları hakkında Zafer, Akşam, Milliyet, Vakit ve Ulus gazetelerinde yer alan haberleri, kaynak olarak kullandık. Hükümet programları ışığında çıkarılan kanunları ise Kavanin Mecmuası'ndan (Kanunlar Dergisi) elde edilen bilgiler ışığında ortaya koymaya çalıştık.

Anahtar Kelimeler: Demokrat Parti, Ekonomi, Tarım Politikaları, Meclis.

AGRICULTURE IN THE GOVERNMENT PROGRAMS OF THE DEMOCRATIC PARTY (1950-1960)

Abstract

The Democratic Party, which came to power by winning the general elections of 14 May 1950, governed the nation alone for 10 years by also winning the general elections of 1954 and 1957. The fact that it ended the one party system that had continued for 27 years, and the emphasis it made on democracy and liberalism maximised people's expectations from the DP. In this period, five governments, all of which were formed by Adnan Menderes, took charge. Government programs were very important for political, economic, cultural and legal development of the country. The governments tried to catch up with the expected development

* Prof. Dr., Kafkas Üniversitesi, Fen Edebiyat Fakültesi, Tarih Bölümü, sural25@hotmail.com.

** Arş. Gör., Kafkas Üniversitesi, Fen Edebiyat Fakültesi, Tarih Bölümü, nesrin_soyer@hotmail.com.

by enacting the legal regulations needed for the development of the nation in the light of the matters specified in the program. The main issue contained in the programs of these governments was the fact that agriculture was the principal element of economic development. In that time period, during which a majority of the population were employed in the field of agriculture, more investments were made compared with previous periods. The points emphasised the most in the field of agricultural programs included mechanisation, agricultural irrigation and fertilisation, struggle against diseases, increasing loan opportunities, increasing the budget share allocated for agriculture, rapid development of highways, and production of high quality seeds, all of which aimed to increase agricultural development. The current study analyses the programs of the governments that were formed in that period, and the criticisms and suggestions brought forth in the parliament discussions about the programs as provided in the Journal of Minutes (Zabıt Ceridesi) of the TBMM (Grand National Assembly of Turkey). The related documents from the Republican Archive of Prime Ministry were evaluated. News reports published in Zafer, Akşam, Milliyet, Vakit and Ulus newspapers about the forming and programs of the related governments were used as a source. The laws enacted based on government programs were analysed based on the information obtained from the Journal of Laws (Kavanin Mecmuası).

Key Words: Democratic Party, Economy, Agricultural Policies, Parliament.

İKİNCİ DÜNYA SAVAŞI SONRASI TÜRK TARIM POLİTİKASI (1945-1946)

Cengiz ATLI*

Özet

II. Dünya Savaşı 3 Eylül 1939'da İngiltere ve Fransa'nın Polonya'yı işgal eden Almanya'ya savaş ilan etmesiyle başladı. I. Dünya Savaşı'nın çözümsüz bıraktığı anlaşmazlıklarla belirlenen yirmi yıllık gergin bir dönemin ardından patlak veren savaşta Almanya, İtalya ve Japonya'nın oluşturduğu Mihver devletlerle Fransa, İngiltere, ABD, SSCB ve daha sınırlı bir konumla Çin'in oluşturduğu Müttefik devletler karşı karşıya geldi. ABD, deniz filosunun Japon uçaklarını bombalanması üzerine Aralık 1941'de savaşa katıldı. Müttefikler dünyanın hemen her bölgesinde savaştı Savaş İspanya, İsveç, İsviçre dışında bütün Avrupa'ya yayıldı.. Askerlerin yanı sıra milyonlarca sivil insan öldürüldü Savaşa giren bütün ülkelerin tüm kaynakları ve insan gücü savaş için kullanıldı. II. Dünya Savaşı Eylül 1945'te bitti. Bu savaşın acı sonuçlarından dünyanın pek az bölgesi kendisini kurtarabildi. Almanya'da Adolf Hitler'in yönetimi büyük can kayıpları ve büyük acılar pahasına yıkılabildi. Savaşın sonunda, SSCB ve bazı Doğu Avrupa ülkeleri yeni topraklar kazanırken, Japon ve İtalyan imparatorlukları yıkıldı.

Mihver devletler ve Müttefik devletler bu süreçte Türkiye'yi kendi yanlarında savaşa sokmak için Türkiye üzerinde büyük baskılar uygulamışlardı. Savaşın tarafların bu faaliyetleri karşısında Türkiye'nin politikası ise, savaşın dışında kalmak ve devletlerarası çıkar çatışmalarından yararlanarak "denge siyaseti" izlemektir. Türkiye, İkinci Dünya Savaşı'na tam anlamıyla girmemiş fakat bu savaştan fazlaca etkilenmişti. Savaş sırasında alınan ekonomik önlemler ülkede önemli sıkıntılara neden olmuştu. Türkiye, özellikle coğrafi konumu nedeniyle ABD ve SSCB gibi iki süper gücün arasında kalmış ve bu güçlerden ABD tarafına yaklaşmak zorunda kalmıştı. Bu gelişmeler, Türk siyasal yaşamını olduğu kadar ekonomik ve kültürel yaşamı da etkilemişti.

Türkiye II. Dünya Savaşı'ndan hemen sonra hızlı bir biçimde ormancılık, kauçuk işleri, tohum temizleme işleri zirai mücadele, bağcılık meyvecilik çay, zeytin, zirai eğitim, ipekböcekçiliği, tavukçuluk, alanında çalışmalara başladı. Ziraat birimlerinin köylere kadar yayılması, pratik ve aktif hale getirilmesi için Teknik Ziraat teşkilatı yaygınlaştırılmaya çalışıldı. Bu dönem içerisinde tarıma ayrılan pay kamu harcamaları içerisinde altıncı sıradaydı. Savaş sonrasında dünya politik koşullarında meydana gelen değişmeye, daha liberal dışa açık genel ekonomik politikalarına yönelmeye uygun olarak oluşturulan tarım politikalarının temeli yeniden tanımlanmıştı.

Anahtar Kelimeler: II. Dünya Savaşı, Ekonomi, Tarım, Türkiye, Politika.

* Doç. Dr., Iğdır Üniversitesi, Fen-Edebiyat Fakültesi, Tarih Bölümü, cengiz3636@hotmail.com.

TURKISH AGRICULTURAL POLICY AFTER THE SECOND WORLD WAR (1945-1946)

Abstract

The Second World War broke out on 3 September 1939 upon England and France's declaration of war against Germany which had occupied Poland. In the breaking out of the war, which was triggered by the period of disagreement caused by a tense span of twenty years, Axis Powers constituted by Germany, Italy and Japan came up against Allied Powers of France, England, the USA, USSR and China in a more restricted sense. The USA participated in the war in December 1941 upon the bombardment of its navy by Japan air forces. Allied powers waged war almost in all the regions of the world. Except Spain, Sweden and Switzerland, the war spread over entire Europe. Millions of civilians were killed as well as soldiers. The whole resources and manpower of the countries, which participated in the war, were used for the war. The Second World War ended in September 1945. Only a few regions of the world could immune itself from the consequences of this war. Adolf Hitler's rule in Germany could be overthrown at the cost of a great deal of loss of lives and dire sorrow. At the end of the war, while USSR and various Eastern Europe countries claimed new territories, Japan Empire and Italy collapsed.

Axis and Allied powers put a great strain on Turkey so that they could force Turkey to join respectively into the ranks of them. The policy of Turkey against the warring sides was to remain neutral and follow the policy of equilibrium by benefitting from the clashes of interests among these countries. Turkey did not participate in the war in its fullest sense yet was tremendously affected by it. The economic measurements taken during the war caused serious hardships in the country. Turkey, particularly out of its geographical location, was torn between such two superpowers of the USA and USSR and was obliged to side with the USA. These developments affected Turkish political life as well as its economic and cultural aspects.

Right after the Second World War, Turkey rapidly launched the work in the fields of forestry, cultivation of rubbery, seed improvement, agricultural pest control, viticulture, orcharding, tea, olive farming, agricultural training, silkworm breeding and poultry rearing. Technical Agriculture organization was tried to be extended so that that agricultural units could be expanded into villages and activated and were made available there. During this period, the pay allocated to the agriculture within the public expenditures was in the sixth row. In the post-war era, in accordance with the changes taking place in world political circumstances, the foundations of agriculture policies were re-defined conformably with tending towards more liberalism and outward-oriented general economic policies. In the study to be presented, Post-Second World War Turkish Agriculture Policy is going to be illuminated in the light of Republic Archives of Prime Ministry, parliament official reports, memoirs and main sources.

Key Words: Second World War, Economy, Agriculture, Turkey, Policy.

DEMOKRAT PARTİ DÖNEMİNDE TARIM ALANINDA YAPILAN KANUNİ DÜZENLEMELER (1950-1960)

Muharrem TURP*

Özet

Demokrat Parti'nin 14 Mayıs 1950 seçimlerinin ardından iktidara gelmesiyle birlikte her alanda olduğu gibi tarım alanında da pek çok değişiklik meydana geldi. 1950-1960 arası görev yapan meclislerin çalışmalarında bu değişiklikler önemli bir yer tuttu. Dönem içerisinde yapılan kanuni düzenlemelerle bir yandan çiftçinin sırtındaki vergi yükü hafifletilmeye çalışılırken bir yandan da halkın günlük hayatında önemli yer tutan tarım ürünlerinin fiyatı azaltılmaya çalışıldı. Tarım Vekâleti Tetkik ve İstişare Heyeti ve Toprak Muhafaza ve Zirai Sulama İşleri Umum Müdürlüğü kurularak üretimin ve üreticinin desteklenmesi, tarım sektörünün gelişmesi ve bu konularda gerekli tedbirlerin alınması hususunda görüş bildirmesi hedeflenen kurumlar oluşturuldu. Ziraat Odaları'nın kurulmasına ilişkin yapılan kanuni düzenlemeler ile birlikte bu meslek kolunda çalışanların temsili ve koordinasyonu hususunda önemli bir adım atıldı. Dönemin şartlarına uygun olarak Toprak Mahsulleri Ofisi'nin yapısında yapılan değişikliklerle çiftçinin korunması sağlandı. Türk tarımının gelişimi ve dünya pazarına açılması hedefiyle başta BM Gıda ve Tarım Teşkilatı olmak üzere pek çok ülke ve uluslararası kuruluşla anlaşmalar imzalandı. Bu anlaşmalar içerisinde ABD ile imzalanan anlaşmalar önemli bir yere sahipti. DP iktidarı boyunca devam eden ABD ile yakınlaşma siyaseti tarım alanında da kendini gösterecekti. Öyle ki dönem içerisinde gerçekleşen ABD-Sovyetler Birliği çekişmesi bu anlaşmalara da yansdı ve Türkiye, ABD'nin dostu olmayan ülkelere zirai ürün satmamayı öngören anlaşmaları dahi kabul etti.

Anahtar Kelimeler: Demokrat Parti, TBMM, Kanun, Tarım.

THE LEGAL REGULATIONS ENACTED IN THE FIELD OF AGRICULTURE DURING THE DEMOCRATIC PARTY GOVERNMENT (1950-1960)

Abstract

With the Democratic Party's accession to power in the elections of 14 May 1950, many changes occurred in the field of agriculture as in many other fields. These changes had an important place in the activities of the parliaments that took a charge between 1950 and 1960. With the legal regulations enacted in this period, it was aimed to decrease both the tax burden on the shoulders of farmers and also the prices of main daily agricultural products consumed by people in the daily life. The Ministry of Agriculture Committee of Investigation and Consultation, and the General Directorate of Soil Preservation and Agricultural Irrigation Affairs were established to provide opinions about how to support production and producers,

---

*Yrd. Doç. Dr., Kafkas Üniversitesi, Fen Edebiyat Fakültesi, Tarih Bölümü, muharremt28@hotmail.com.

develop the agricultural industry, and take necessary precautions in these matters. Along with the legal regulations on the establishment of the Agricultural Chambers, an important step was taken for the representation and coordination of those who were employed in this industry. It was ensured that farmers are protected through modifications made in the structure of the Turkish Grain Board in accordance with the conditions of the period. Agreements were signed with many countries and international organisations including the UN Food and Agriculture Organisation, in particular, for the development of Turkish agriculture and for its opening up to the global market. Among these agreements, those signed with the USA were especially important. The policy of convergence with the US, which continued throughout the DP government, would also manifest itself in agriculture. Such that, the US-Soviet rivalry of the period was also reflected in these agreements, in some of which Turkey agreed to not sell agricultural products to those countries which were not friendly to the USA.

Key Words: Democratic Party, Grand National Assembly of Turkey, Law, Agriculture.

27 MAYIS 1960 ASKERİ MÜDAHALESİ'NİN ARDINDAN TÜRKİYE'DE TARIM VE ÇİFTÇİ ÖRGÜTLENMESİ (1960-1965)

Nurullah KIRKPINAR*

Özet

27 Mayıs 1960'da askerinin yönetime el koymasıyla Demokrat Parti (DP) iktidarı sonlanmıştır. DP Hükümeti'nin devrilmesinden sonra belli bir dönem Milli Birlik Komitesi idaresinde yönetilen ülke yavaş yavaş asker etkinliğinin azaldığı bir sürece girmiştir. Ardından 15 Ekim 1961 seçimlerinden sonra yeni düzene geçişle birlikte sivilleşme çabalarının ürünü olarak 1960-1965 arası evrede üç asli, iki de geçici olmak üzere toplam beş hükümet kurulmuştur. 27 Mayıs 1960 Askeri Müdahalesi döneminde kurulan hükümetlerin programlarında kooperatifçilik, çiftçi örgütlenmelerinin bir gereği olarak Ziraat Odaları'nın il ve ilçe bazında kurulmaya başlaması ve plânlı kalkınma dönemine geçildiği görülmektedir. Tarımın Türkiye'de siyasal ve sosyal dönüşümlere ve bunların da tarıma kısa ve uzun vadedeki karşılıklı etkisi dikkate alındığında; Türk siyasi hayatında önemli bir dönüşüm yapan 27 Mayıs dönemi tarım politikalarının bu bağlamda araştırılmasını gerekli kılmaktadır.

Yapılan ön araştırmada resmî kaynak olarak; döneme ilişkin arşiv kaynakları (*Başbakanlık Cumhuriyet Arşivi, Türkiye Büyük Millet Meclisi Tutanak Dergisi, Milli Birlik Komitesi Tutanak Dergisi, T.C Başbakanlık Devlet Planlama Teşkilatı, Kalkınma Planı Birinci Beş Yıl (1963-1967), Devlet İstatistik Enstitüsü-Tarımsal Göstergeler 1923-1998, TBMM Hükümet Programları*) telif-tetkik eserler ve süreli yayınlar temel alınarak; tarımda meydana gelen yapısal değişimlerin ve gelişimlerin ortaya konulması hedeflenmektedir. Ayrıca plânlı dönemle birlikte özellikle kırsal alan çalışmalarına ne kadar önem verildiği, tarım konusunda köylerin sorunlarının giderilmesi doğrultusunda ne gibi plân hedefleri belirlendiği ve kooperatiflerin örgütlenmede ne kadar önemli bir araç olduğu gösterilmeye çalışılmıştır.

Anahtar Kelimeler: 27 Mayıs, Askerî Müdahale, Kooperatif, Ziraat Odaları, Plânlı Kalkınma.

AGRICULTURE AND FARMER ORGANIZATION IN TURKEY AFTER MILITARY IMPACT ON MAY 27, 1960 (1960-1965)

Abstract

When military laid hand on the regime on May 27, 1960, Democratic Party (DP) power ended. After DP was turned over at the definite stage, the country was ruled less domination of military by National Unity Committee. Then, after the elections of October 15, 1961, as a product of the efforts of the demilitarization together with the transition to the new regime, a

* Doktora Öğrencisi, Ege Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi, Tarih Bölümü, kirkpinar25@gmail.com.

total of five governments were established in the period between 1960 and 1965, three primary and two temporary ones. It is seen that in the programs of the governments established during the military intervention on May 27, 1960, as a requirement of cooperatives and farmers' organizations, the Agricultural Chambers started to be established on the basis of provinces and districts and they were switched to a planned development period. When considering the political and social transformations of agriculture in Turkey and their mutual influence on agriculture in short and long term; the 27 May period, which has made an important transformation in Turkish political life, requires the investigation of agricultural policies in this context.

As the official source in the preliminary survey; Archive Resources for the Turnout (Prime Ministry Republican Archive, Turkish Grand National Assembly Minutes, National Union Committee Minutes, Journal of Representatives Assembly Minutes, Republic of Turkey Prime Ministry State Planning Organization, First Five Years of Development Plan (1963-1967), State Institute of Statistics 1923-1998, Government Programs of the Turkish Grand National Assembly) on the basis of copyrighted works and periodicals; to introduce structural changes and developments in agriculture. In addition to this, it has been tried to show how much importance is attached to the work of the rural area especially with the planned period, what plan targets are determined in order to solve the problems of the villagers about agriculture and how important the cooperatives are to organize.

Key Words: 27 May, Military Intervention, Cooperative, Chamber of Agriculture, Development Plan.

RUS İŞGALİ DÖNEMİNDE KARS VE ÇEVRESİNDE BAHÇECİLİK

Hacali NECEFOĞLU*

Özet

Rusya İmparatorluğu Kafkas Eğitim İdaresi tarafından yayınlanan “Kafkas Arazileri ve Kabilelerinin Tasvirine Dair Materyaller Toplusu” (Сборник материалов для описания местностей и племён Кавказа – СМОМПИК)’nda Kafkas tarihi, arkeolojisi, linguistiği ve etnografyası ile ilgili makaleler yayınlanmaktaydı. Kırk yıl Rus işgalinde bulunmuş Doğu vilayetlerimizin de tarihi, coğrafyası, arkeolojisi, iklimi, bu topraklarda o dönem yaşayan halkların kültürü, edebiyatı, gelenekleri ile ilgili makalelere adı geçen toplunun çeşitli ciltlerinde yer verilmiştir. Muhtelif zamanlarda Erivan Öğretmen Okulu öğretmeni, Kutaisi Öğretmen Okulu müdürü ve Kars vilayeti halk okulları müfettişi görevlerinde çalışmış V. İ. Devitski’nin Kars vilayeti ve çevresi ile ilgili bu topluda yayınlanmış yedi makalesinden ikisi bölgedeki bahçecilikle ilgilidir. V. İ. Devitski’nin 1898 yılında yayınladığı “Aras boyu ova köylerinde bahçeciliğin kısa tasviri” makalesinden Kağızman Okulu’nda 1896 yılından ziraat bölümü olduğunu ve okulda iki bahçıvan-öğretmen bulunduğunu, Kağızman’da bahçelerin tuttuğu alanın 700 hektara kadar olduğunu öğreniyoruz. Bu makalede Kağızman’da yetişen meyve çeşitleri hakkında bilgiler verilmiştir. “Kars vilayetinde bahçecilikle ilgili kısa notlar” makalesinde V. İ. Devitski vilayete bağlı Oltu, Ardahan, Kars ve Kağızman dairelerinde (okrug) bahçeciliğe uygun arazileri tasvir ederek, bölgede bahçeciliğin gelişmekte olduğunu vurgulamaktadır. Bildiride yukarıda anlatılan çalışmalara dayanarak Rus işgali döneminde Kars ve çevresinde bahçeciliğin durumu anlatılıyor.

Anahtar Kelimeler: Bahçecilik, Rus İşgalinde Kars, Kağızman, Ardahan, Oltu.

THE GARDENING IN KARS AND ITS SURROUNDINGS DURING THE RUSSIAN OCCUPATION

Abstract

Articles about history, archeology and ethnography of the Caucasus had been published in “*The collection of materials for the description of the countries and tribes of the Caucasus*” (Сборник материалов для описания местностей и племён Кавказа – СМОМПИК) which had been issued by Educational Administration of Russian Empire. The history, geography, archeology, climate of our eastern provinces of Turkey, which had been occupied by Russians for forty years, and culture, literature, traditions of the peoples living in these lands at that time had been featured in various volumes of the mentioned collection. V. I. Devitsky, who had worked as a teacher at Yerevan Teacher School, a principal at the Kutaisi Teacher School and an inspector at the public schools of Kars Province at various times, had seven articles in this collection and two of them were about gardening in the region. We learn from the article entitled “A Short Description of Gardening in the Plain Villages along Aras River” published in 1898

* Prof. Dr., Kafkas Üniversitesi, Kafkasya ve Orta Asya Araştırma Merkezi, alinecef@hotmail.com.

by Devitsky, that there had been an agricultural section in the Kagizman School since 1896, and that there are two gardener-teachers in the school, and gardens in Kagizman reached up to 700 hectares. In this article, information was given about the kinds of fruits grown in Kagizman. By describing the cultivable lands in the provincial areas (okrugs) -Oltu, Ardahan, Kars and Kagizman-, in the article “Short Notes about Gardening in the Province of Kars”, V. I. Devitsky emphasized that the gardening was developing in the region. Based on the studies mentioned above, this article describes the situation of gardening in Kars and its surroundings during the Russian occupation.

Key Words: Gardening, Kars in Russian Invasion, Kağızman, Ardahan, Oltu.

1920 YILI ESKİŞEHİR'İNDE TARIMSAL KALKINMA ÖNERİLERİ

Zafer KOYLU*

Özet

Bu çalışma Eskişehir İl Halk kütüphanesinde bulduğumuz ve Ferid Bey'in 336 yılı içerisinde Eskişehir ile ilgili notlar içeren; "Eskişehir Livâsı'nın İklim, Tabakâtü'l-arz, Nüfusu ve Ziraat Nokta-i Nazârından Tedkiki" konulu belgelerin transkripsiyonu ile ilgilidir. Bu belgelerde Eskişehir'in iklimi, ziraati, ticareti ve nüfusu bakımından derinlemesine tetkik edilmiş ve bu konularla ilgili olarak tablolar, sayısal veriler ve örneklemeler verilmiştir.

Bu verilen bilgilerde öne çıkan kısım Eskişehir'in iktisadi yapısı ve eğitim durumlarıdır. Özellikle ziraat eğitimi ilgili olarak Avrupa'nın değişik ülkelerindeki eğitim sistemleri ile ilgili örneklemeler ve bunun sonucunda Eskişehir'in bünyesindeki okullara yönelik karşılaştırmalar yapılmış ve yeni çözümler sunulmuştur.

Bu bağlamda verilen bilgiler sadece okullarda çocukların eğitimi ile sınırlı kalmamış hayvancılık, beslenme, çiftçi sendikası, köy bankası vs üzerinde de durularak dönem bazında tarımsal kalkınma önerileri sunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Eskişehir, Tarım, Tarımsal Kalkınma.

PROPOSALS FOR AGRICULTURAL ADVANCEMENT IN ESKİŞEHİR IN 1920

Abstract

This paper is based on and compiled from the hand writings of O. Ferid, an agriculturist and cadastral technician of the town of Eskişehir, whose writings bore the title of "İklim, Tabakâtü'l-Arz, Nüfus ve Ziraat Nokta-i Nazarından Tedkiki" and was dated 16 September 1336 A.H., with page numbers from 1 to 139. These notes consisted of 9 parts and one addendum, the content of the former being as follows: 1) Climate, 2) Geology, 3) Land, 4) Population, 5) Native/domestic Agriculture, 6) Husbandry, 7) Agricultural Prestige, 8) Fruit Growing, 9) Agricultural Education. The author emphasized the importance of education for agricultural development and drew up a detailed program for agricultural education, but he put emphasis on the professional education of women as well. He maintained that the students of the teachers' training school should be prepared for agriculture, stating that "just like our soldiers acting as farmers and our farmers serving as soldiers, our teachers should function as agriculturists". He approved the support of agricultural products and believed in the need of founding a separate syndicate for peasantry, to be financed by appealing credits from "village banks". Another important aspect of the notes of the author is that they establish the general acreage of the city of Eskişehir, together with the towns of Sivrihisar and Mihaliççık, and specify the land acreage under cultivation, by comparing the maps of the Department of Chief of Staff with those of others, at a time when the cadastral surveys of Eskişehir were unaccomplished.

Key Words: Eskişehir, Agriculture, Agricultural Development.

* Prof. Dr., Eskişehir Osmangazi Üniversitesi, Fen-Edebiyat Fakültesi, Tarih Bölümü, zkoylu@ogu.edu.tr.

DEMOKRAT PARTİ DÖNEMİ TARIM POLİTİKALARININ AĞRI İLİNE YANSIMALARI (1950-1960)

Figen ATABEY*

Özet

Bu çalışma, 1950-1960 yılları arasında Demokrat Parti'nin uyguladığı tarım politikaları ve bu politikaların Ağrı iline olan yansımalarını değerlendirmeyi amaçlamaktadır. Demokrat Parti (1950-1960) dönemi, Türkiye ekonomisinde önemli rol oynayan bir dönem olmakla birlikte en belirgin gelişmelerin gözlemlendiği alan tarım olmuştur. Çalışmada öncelikle Demokrat Parti dönemi tarım politikaları genel hatlarıyla incelenecek, daha sonra da bahse konu politikanın Ağrı ilinin tarımsal yapısına nasıl yansıdığı, bu alanda ne gibi gelişmeler, yenilikler yaşandığı değerlendirilecektir. Bilindiği üzere İkinci Dünya Savaşı sonrası Marshall Planı çerçevesinde alınan dış yardımlarla tarım alanında büyük yatırımlar yapılmıştır. 1950'li yıllarda makine üretiminin önceki yıllara göre yaklaşık üç kat kadar artması ve tarımsal kredilerin yaygınlaştırılması kırsal kesimde tarım faaliyetlerinin ilerlemesi açısından önemli etkenler olmuştur. Demokrat Parti döneminde Doğu ve Güneydoğu Anadolu'da köye ve köylüye yönelik politikalar kapsamında yol, su, elektrik, zirai teknik yardım (zirai mücadele, kimyevi gübre vb.), topraksız köylüye toprak verilmesi, yeni toprakların tarıma açılması gibi çalışmalara ağırlık verildiği görülmektedir. 1950 yılına kadar Ağrı'da zirai faaliyetler ilkel araçlarla ve geleneksel yöntemlerle sürdürülürken, bu durum 1950'li yıllarda büyük bir değişim göstermiştir. Örneğin, 1950'de Ağrı'da yalnızca iki traktör bulunurken, 1960 yılına kadar traktör sayısı 71'e yükselmiştir. Ekim alanları 1950-1960 yılları arasında çok hızla artmış ve yaklaşık 45.000 hektardan 1960'ların başında 150.000 hektara ulaşmıştır. 1950'lerde şeker pancarı üretimine geçilmesinde Ağrı Şeker Pancarı Bölge Şefliğinin kurulmasının önemli bir etkisi bulunmuş ve bu bağlamda ilde pancar üretimi de önemli ölçüde artmıştır. Demokrat Parti döneminde genel olarak Ağrı'da ekim alanlarının yaklaşık %90 oranında arttığı, çiftçilikle uğraşan ailelerin sayısında da neredeyse %100'lük bir artış sağlanmıştır. Çalışmanın ana materyalini, Başbakanlık Cumhuriyet Arşivi belgeleri ve 1950-1960 yılları arasında Ağrı yerel basınından Ağrıdağ, Şark Ekspres, Yayla ve Demokrat Ağrı gazeteleri oluşturacaktır. Ayrıca Türkiye İstatistik Kurumu'ndan elde edilen istatistiki bilgilerden ve genel olarak konuya ilişkin başvuru eserlerinden istifade edilecektir. Çalışma konusuna ilişkin hâlihazırda yapılmış akademik bir çalışma mevcut olmadığından bu konudaki boşluğun bir nebze olsun doldurulacağı değerlendirilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Demokrat Parti, Tarım Politikaları, Ağrı.

* Doç. Dr., Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi, Fen-Edebiyat Fakültesi, Tarih Bölümü, fatabey@agri.edu.tr.

REFLECTIONS OF THE DEMOCRATIC PARTY'S AGRICULTURAL POLICIES ON AĞRI PROVINCE (1950-1960)

Abstract

This study aims to evaluate the agricultural policies applied by the Democratic Party between 1950 and 1960 and the reflections of these policies on Agri province. In the Democratic Party (1950-1960) period, there were significant improvements in economic policies. The most important of those improvements was seen in the area of agriculture. In the study, firstly the Democratic Party agriculture policies will be examined in general terms, then how the mentioned subject policy will be reflected in the agricultural structure of Agri, what developments and innovations were experienced in this area will be evaluated. As it is known, major investments have been made in the field of agriculture with foreign aid received under the Marshall Plan after the World War II. The increase, in machinery production in the 1950s, were about three times compared to previous years, and the expansion of agricultural credits have been important factors in the progress of agricultural activities in rural areas. During the Democrat Party period, it is seen that in the Eastern and Southeastern Anatolia, the policies towards the villagers and the peasants have been focused to work such as road, water, electricity, agricultural technical assistance (agricultural struggle, chemical fertilizer etc.), landless peasant land supply and new lands. Until 1950, agricultural activities in Agri maintained with primitive tools and traditional methods, a phenomenon that changed considerably in the 1950s. For example, in 1950 there were only two tractors in Agri, but by 1960 the number of tractors had increased to 71. Cultivated areas increased very rapidly between 1950 and 1960 and reached about 150,000 hectares in the early 1960s from about 45,000 hectares. In the 1950s, when sugar beet production was initiated, a significant effect of the establishment of Agri Sugar Beet Region Chief was found and in this context, the production of beet roots also increased considerably. In general, in the Democratic Party period, it is observed that the cultivated areas in Agri increased by about 90% and the number of farming families increased by about 100%. The main material of the work will be the documents of the Prime Ministry Republic Archives and the articles of *Karaköse*, *Şark Ekspres*, *Yayla* and *Demokrat Ağrı* from Agri local press between 1950-1960. In addition, statistical information obtained from the Turkish Statistical Institute will be utilized from the reference works related to the subject in general. Since there is no academic work before available on the topic of study, it is estimated that the gap about this subject will be filled with a certain amount.

Key Words: Democratic Party, Agricultural Policies, Ağrı.

CUMHURİYET DÖNEMİ İĞDIR VE ÇEVRESİNDE TARIMSAL FAALİYETLER

Nebahat ARSLAN* , Talip ARSLAN**

Özet

Cumhuriyetin ilk yıllarından itibaren doğudaki bütün şehir ve kasabalarda olduğu gibi Kars ve Iğdır'da da ekonomik sıkıntılar mevcuttu. Özellikle dışardan göç alan bu bölge ne kendi halkına ne de göçle gelenlere yetecek ekonomik imkâna sahip değildi. Ancak tarım ve hayvancılık alanında alt yapıya sahip olan bu bölgenin bu konuda ilerleme sağlaması beklenmekteydi. Bu şekilde coğrafyanın vermiş olduğu fırsatlar sayesinde Iğdır, pamuk ve meyvecilik gibi farklı tarımsal faaliyetlerinde yapılmasına uygundu. Pamuk Satış Tarım Kooperatifinin ve Iğdır Devlet Üretme Çiftliği'nin kurulması, Serdarabat Su Kanalı Projesinin hayata geçmesi gibi ilerlemeler tarım faaliyetleri arttırmıştır. Köylü için arazilerin taksim edilmesi, göçmenlere arazi verilmesi gibi yeni uygulamalarla birlikte, Tarım Kredi Kooperatiflerinin kurulması ve köylünün malını daha az bir masrafla iç pazara ve dışarıya satabilmesi yönündeki devlet yardımları bu bölgedeki tarım faaliyetlerinin 1923'ten 1960'a kadar ilerlemesini sağlamıştır.

Bu nedenle makineli tarıma geçiş, sulama kanallarının yapılması ve kooperatiflerin sağladığı destekle Iğdır ve çevresinde 1960'a kadar gelindiğinde gözle görülür bir ilerleme olduğu görülmektedir.

Bu bildiri, Arşiv belgeleri, yerel gazeteler, hatıratlar ve telif eserlerden yararlanılarak hazırlanmıştır. Cumhuriyet dönemi tarımsal politikaların uygulandığı sahalarda bir örnek olarak Iğdır ve çevresindeki tarımsal faaliyetler incelenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Cumhuriyet, Iğdır, Tarım, Hayvancılık, Kooperatif.

AGRICULTURAL ACTIVITIES IN İĞDIR AND ITS SURROUNDINGS IN THE REPUBLIC PERIOD

Abstract

From the early years of the Turkish Republic, Kars and Iğdir were, too, suffering economic difficulties as in all the bigger cities and towns in the East. This region, which allowed immigrants particularly from the outside, had the economically sufficient opportunities neither for their own people nor immigrants. However, this region, which had the infrastructure in the field of agriculture and animal husbandry, was expected to make progress in this regard. Thus, thanks to the advantages offered by its geography, Iğdir was suitable for different agricultural activities such as cotton and fruit growing. Developments such as the establishment of Cotton Sales Agricultural Cooperative and State Producing Farm of Iğdir, and implementation of Serdarabat Water Canal Project have increased the agricultural activities. Establishment of

* Yrd. Doç. Dr., Kafkas Üniversitesi, Fen Edebiyat Fakültesi, Tarih Bölümü, nebahatarслан@hotmail.com.

** Bilim Uzmanı, arturer@hotmail.de.

Agricultural Credit Cooperatives and state subsidies to allow the villagers to sell their products to domestic and international markets with less expense, along with new applications such as distribution of lands to villagers, allocating lands to immigrants, enabled the agricultural activities in this region to improve from 1923 to 1960.

For this reason, there seems to be a remarkable progress in Iğdir and its vicinity until 1960 with the help of switching to mechanized agriculture, construction of irrigation canals and the support provided by the cooperatives.

This report has been prepared using archival documents, local newspapers, memorabilia and copyrighted works. The agricultural activities in Iğdir and its surroundings have been examined as an example in the areas where the Republican Period Agricultural Policies were applied.

Key Words: Republic, Iğdir, Agriculture, Animal Husbandry, Cooperative.

TOPRAK REFORMU VE ÇİFTÇİYİ TOPRAKLANDIRMA KANUNU UYGULAMALARININ TÜRK TARIMINA ETKİSİ

Şahin YEDEK*, Savaş SERTEL**

Özet

Avcılık ve toplayıcılık ile yaşamlarını devam ettiren insanların ve toplulukların yerleşik hayata, toplu yaşam düzenine geçmelerine ve günümüz şehir ve devletlerinin temelini oluşturmaya tarımsal faaliyetler temel oluşturmuştur. Eski Türk toplumlarında göçebe hayatın getirdiği vazgeçilmez iktisadi uygulamalardan olan hayvancılık sürdürülürken de genellikle mevsimsel olarak sebze ve meyve tarımı uygulamaları yapıyordu. Özellikle Uygurların yerleşik hayat biçimini benimsemesi ile zirai faaliyetler yoğunlaşmış ve artık toplumsal hayat bu faaliyetlere endekslenmiştir. Daha sonraki dönemlerde kurulan devletlerde hayvancılığın yanında yerleşik hayatın idame edilmesinin gereği olarak tarım toplumu yaşantısını devam ettirmiştir. Osmanlı Devleti'nden, Türkiye Cumhuriyeti'ne miras kalan nüfusun %75'i tarımla uğraşan köylü nüfusu idi. Köysel nüfusun bu yoğunluğuna karşın üretimde ilkelikten kurtulunamamıştı. Tarımda endüstrileşme Avrupa'nın çok gerisinde olduğu gibi, hayvan gücüne dayalı geleneksel yöntemlerle tarım faaliyetleri yapan köylü nüfusun büyük çoğunluğunun elinde kendine ait toprağı bile bulunmuyordu.

Cumhuriyet'in ilk yıllarında Tarım sektörü, çalışan nüfusun %70'i ve GSMH'nin yaklaşık %50'sini oluşturuyordu. Bu nedenle, tarım sektörünün tarımsal nüfus yoğunluğuna paralel, daha büyük miktarlarda üretim gerçekleştirebilmesi ekonomik kalkınma için gerekli koşullu. Söz konusu amaca ulaşılabilmesi için, her çiftçi ailesinin emeğini değerlendirebileceği kadar toprağına sahip olması atılması gereken ilk adımlardan idi. Bu sayede ülke topraklarının ve işgücününün tam istihdamı sağlanmış olacak, sonuç olarak üretim artacaktı. Aynı zamanda bu uygulama tarım kesiminde gelir dağılımının daha adaletli duruma getirilmesine büyük katkı sağlayacaktı. İşte, Cumhuriyetin ilk yıllarından itibaren ele alınan çiftçiyi topraklandırma konusu uzun yıllar boyunca hükümetlere sorun olmaktan çıkarılamamıştır. Bu çalışmada Ulu Önder Mustafa Kemal Atatürk'ün daha Milli Mücadele yıllarında 1922'de yayınlamış olduğu iktisadi kalkınma programından başlanarak, 1923 yılında yapılan İzmir İktisat Kongresi ve sürecin akabinde uygulamaya giren toprak reformu kanunları ve Çiftçiyi Topraklandırma Kanunlarının Türkiye'nin tarımına ne gibi etkide bulunduğu göz önüne serilmeye çalışılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Türkiye, Tarım, Toprak Reformu, Kanunlar.

* Yrd. Doç. Dr., Munzur Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi, Tarih Bölümü, sahinyedek@hotmail.com.

** Doç. Dr., Munzur Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi, Tarih Bölümü, savassertel@myynet.com.

THE IMPACTS OF THE LAND REFORM AND THE PRACTISES OF THE LAW OF LAND PROVISION TO FARMERS ON AGRICULTURAL LIFE IN TURKEY

Abstract

Agricultural activities were the basis for hunting and gathering and for people and communities to continue their lives, to settle into life, to the collective life system and to form the foundations of today's cities and states. While animal husbandry, which is indispensable economic practices that nomadic life will bring in old Turkish societies, seasonal vegetable and fruit farming practices are being made. Especially with the adoption of Uighurs' settled way of life, agriculture activities have been intensified and now social life is indexed to these activities. Later in the established states, the agriculture society continued its life as a necessity for settled life besides animal husbandry. 75% of the population inherited from the Ottoman State to the Republic of Turkey was a peasant population engaged in agriculture. In spite of this density of the population, the primacy in production is real. Industrialization in agriculture was far behind Europe, and even in the hands of the vast majority of the peasant population engaged in agricultural activities with traditional methods based on animal power, their own land was not even found.

In the first years of the Republic, the agricultural sector accounted for 70% of the working population and about 50% of GNP. For this reason, it is necessary for economic development to be able to produce larger quantities in parallel with the agricultural population density of the agricultural sector. In order to be able to achieve this goal, it was the first steps that every farmer's family had to take in order to have enough soil to evaluate their labor. In this way, full employment of the land and labor of the country would be ensured, and as a result production would increase. At the same time, this practice would contribute greatly to bringing income distribution in the agricultural sector to a fairer state. The issue of farming, which has been discussed since the first years of the Republic, has not been a problem for many years. In this study, that the Great Leader Mustafa Kemal Atatürk began his economic development program, which he published in 1922 during the years of National Struggle, and he observed the Izmir Economic Congress in 1923 and the effects of the land reform laws and agricultural landing laws that have been implemented since then in the agriculture of Turkey will be tried to be disseminated.

Key Words: Turkey, Agriculture, Soil Reform, Laws.

PROF. DR. FRITZ BAADE’NİN TÜRKİYE’NİN TARIMSAL SORUNLARINA İLİŞKİN GÖRÜŞLERİ VE ÇÖZÜM ÖNERİLERİ

Mahmut BOLAT*

Özet

Atatürk önderliğinde gerçekleştirilen Türk Milli Mücadelesi sonrası kurulan Türkiye Cumhuriyeti Devleti, yine onun önderliğinde yeniden yapılanma süreci içerisine girmiştir. İşte bu yapılanma süreci içerisinde Avrupa’dan bilgi ve teknoloji transferi önemli bir rol oynamıştır.

Gelişmiş Batı ülkelerinin bu seviyeye ulaşmak için verdiği mücadele sürecindeki tecrübe ve deneyimlerden ve bu gelişim süreci içerisinde kullandıkları metotlardan istifade yoluna gidilmiştir. Cumhuriyet dönemi için bu durum ifade edildiğinde ilk akla gelen üniversite reformu olmakla birlikte, bu bilgi ve deneyimlerden diğer alanlarda da örneğin; tarım alanında da istifade edilmiştir. Bu doğrultuda Türkiye’ye davet edilen tarım uzmanı Prof. Dr. Fritz Baade’de bunun bir örneğidir. Türkiye’de kaldığı dönem içerisinde Türkiye’nin tarım başta olmak üzere turizm, ihracat vb. iktisadi sorunları ve bunlara yönelik çözüm önerileri ile dikkat çeken Baade, Türkiye’den ayrıldıktan sonra da Türkiye ile olan ilgisini kesmemiş ve Türkiye’nin iktisadi sorunları ile ilgili çalışmalarını devam ettirmiştir.

Özellikle Türkiye Cumhuriyeti’nin ilk üç dönemi (Atatürk, İnönü ve Menderes) ve sonrası için Türk tarımı ve gelişimi üzerine birçok rapor, kitap, makale kaleme alan ve uygulamalı çalışmalar yapan Baade’nin çalışmaları sadece tarım ile sınırlı kalmayıp, hayvancılık, turizm ve denizlerin barındırdığı imkanları da kapsamıştır.

Anahtar Kelimeler: Alman, Atatürk, Baade, Türk Tarımı.

OPINIONS OF PROFESSOR DOCTOR FRITZ BAADE ON AGRICULTURAL PROBLEMS OF TURKEY AND HIS SOLUTIONS THEREOF

Abstract

The state of the Republic of Turkey founded after Turkish National Struggle under the leadership of Atatürk entered into a reconstruction process again under his leadership. Information and technology transfer from Europe plays an important role within this reconstruction process.

Practices and experiences during the struggle provided by the developed Western countries to achieve this level and the methods used during this development process have been used. During the republic period, the first thing that comes to mind is the university reform and this knowledge and experiences have been used in the other fields, for example in the field of agriculture. Accordingly, an example of this is agriculturalist Professor Doctor Fritz Baade,

---

* Yrd. Doç. Dr., Ahi Evran Üniversitesi, Fen-Edebiyat Fakültesi, Tarih Bölümü, bolatmahmut@gmail.com.

who was invited to Turkey. Baade, who pointed out problems on tourism, export, etc., particularly agriculture and the solutions therefore did not break his ties off with Turkey after leaving Turkey and continued to study economic problems of Turkey.

Studies of Baader, who had written many reports, books, articles on Turkish agriculture and development, especially for the first three periods of the Republic of Turkey (Ataturk, Inonu and Menderes) and thereafter not only limited to agriculture and they also encompassed the possibilities of the husbandry, tourism and marine.

Key Words: German, Atatürk, Baade, Turkish Agriculture.

SANDIKTA TARIM: CHP'NİN SEÇİM BEYANNAMELERİNDE TARIMSAL FAALİYETLERE İLİŞKİN VAATLER (1923-1943)

Tansu Barış MAHMUTOĞLU*, Hasan MUTLU**

Özet

Osmanlı'dan devralınan sosyo-ekonomik yapı içerisinde, nüfus ve meşguliyet sahası olarak en büyük kısmı, kırsalda tarımla uğraşan çiftçi/köylü kitlesi oluşturmuştur. Cumhuriyetin ilanı ile birlikte, devletin tarım politikalarındaki hamleleriyle, ülke gelirleri içinde en büyük paya sahip bu grubun refah seviyesi yükseltilmeye çalışılmış; siyasi icraat ve söylemlerle de, tebaadan vatandaşlığa geçiş sürecindeki kırsal kesime ulaşılmaya çalışılmıştır. 1943'de sonuncusu yapılan tek partili seçimlerde, cumhurbaşkanları tarafından kaleme alınan seçim beyannameleri, gerek yazılı basın ve radyo, gerekse toplantı ve mitinglerde haber veya bildiri şeklinde halka sunulmuş, bunlar, rejimin geçmişte yaptıklarını/yapılanları ve bir sonraki dönemde hedeflediklerini halka aktarmada kullandığı birinci söylem olmuştur. Seçime katılım oranları, rejimin kabul görünürlüğü için bir ölçek kabul edilmiş, dolayısıyla seçimlerin kendisi birer propaganda konusu olmuştur. İşte bu noktada da halkın büyük kısmını oluşturan tarımla iştil eden kitleye, belediye seçimlerinde olmasa da özellikle milletvekili seçimlerinde her seçim beyannamesinde vaatler verilmiş, tarımsal faaliyetlere yönelik hedefler sunulmuştur. Bu dönemde icra edilen seçimlerin maksadı, Türk toplumunun, birlik beraberlik havası içinde rejime daha hızlı entegre olmasını sağlamak, cumhuriyetin kurum ve ilkelerini vatandaşa daha hızlı kazandırmak olmuş; dolaylı yoldan da olsa Anadolu insanında siyasal kültür oluşturma adına önemli adımlar atılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Tarım Politikası, Seçim Beyannamesi, Tek Parti Dönemi.

AGRICULTURE AT THE BALLOT BOX: THE PROMISES REGARDING AGRICULTURAL ACTIVITY IN CHP'S ELECTORAL PROCLAMATION (1923-1943)

Abstract

Within the socio-economic structure inherited from the Ottoman Empire, the largest part of the population and occupation was the farmer / peasant masses engaged in agriculture in the countryside. With the proclamation of the republic, the state tried to raise the level of prosperity of this group, which had the largest share of the country's revenues, with its moves in agricultural policies; political action and rhetoric also attempted to reach the rural people in the process of transition from the subject to citizenship. In the one party system elections the last one of which was held in 1943, *electoral proclamation* written out by the presidents were presented to the public in the form of press and radio, in the form of news or announcements in meetings and rallies. They were used by the regime in the past to convey to the public what

*Dr., Jandarma Genel Komutanlığı, barismahmutoglu@gmail.com.

**Doktora Öğrencisi, Jandarma Genel Komutanlığı, hasanmutlu1999@yahoo.com.

they had done / It has been/ they plan for future. Electoral participation rates have been accepted as a scale for gaining public acceptance of the regime, so the elections themselves have become a propaganda topic. At this point, masses engaged in agriculture, which constitute the majority of the people, promises were given in election declarations, especially in parliamentary elections, not in municipal elections, and targets for agricultural activities were presented. The aim of the elections held in this period was to enable the Turkish society to integrate the regime more quickly in the unity and solidarity, to bring the institutions and principles of the republic to the citizens more quickly; important steps have been taken in order to create a political culture in Anatolian people.

Key Words: Agricultural Policy, Election Proclamation, Single Party Era.

AMERİKA BİRLEŞİK DEVLETLERİ MERKEZİ İSTİHBARAT TEŞKİLATI (CIA) ARŞİVLERİNDE TÜRKİYE CUMHURİYETİ TARIMI

Sinan KIYANÇ*

Özet

Anadolu coğrafi ve iklim özellikleri bakımından bir tarım merkezidir. Coğrafi bölgelerin fiziki ve iklim yapısının karakteristik özellikleri nedeniyle zengin bir çeşitliliğe ve kendine has tarım ürünlerinin yetişmesine ortam hazırlamaktadır. Böylesine bir coğrafya 19. yy başından itibaren ABD'nin dikkatini çekmiştir. ABD, Osmanlı İmparatorluğu döneminde başlayan ilişkilerinden itibaren ülkenin tarımı hakkında incelemeler yapmıştır. Bu incelemeler İkinci Dünya savaşı sonrasında artarak devam etmiştir. Bu durum ABD'nin elinde geniş bir birikime neden olmuştur. Soğuk Savaş yıllarının öne çıkan örgütlerinden olan Amerikan Merkezi İstihbarat Teşkilatı bilindiğinin aksine sadece istihbarat alanında değil, faaliyet yürüttüğü ülkelerde çok yönlü bir çalışma yapmıştır. Bunun ilk örneklerini Soğuk Savaşın hemen başında Türkiye hakkında yayınlamış oldukları kitapçıklarda görmekteyiz. Bu kitapçıklarda ülkenin tarımı hakkında detaylı bilgiler sunmaktadır. Bu bilgiler Türkiye Cumhuriyeti tarımı hakkında önemli bilgiler barındırmaktadır. Bu durum İkinci Dünya Savaşı yıllarında ABD Başkanı Truman'ın dünyayı daha iyi anlamak ve ABD'yi dünyaya daha iyi tanıtmak amacıyla yürüttüğü misyoner faaliyetlerinin etkisi son derece önemlidir. Bu eşsiz bilgiler Truman ve Marshall yardımlarında göz önünde bulundurulmuş ve ülkenin tarımını etkileyen yaptırımları da beraberinde getirmiştir.

Türkiye Cumhuriyeti Tarımı başlığıyla farklı tarihlerde yapılan raporlarda görülmektedir ki; Amerikan Merkezi İstihbarat Teşkilatı'nın ülkede faaliyetlerinden birisi de ülkenin tarımı hakkında araştırmalar olduğunu göstermektedir. Bu araştırmaların bir neticesi de hiç şüphe yok ki Afyon ekimi konusunda olmuştur. 1969 tarihinden itibaren ülkede Afyon ekimi dikkatleri üzerine çekmiştir. Bu konuda Amerikan Merkezi İstihbarat Teşkilatı'nın hazırladığı raporlar ABD'nin bu konuda ki politikasının şekillenmesine neden olmuştur. Amerikan Merkezi İstihbarat Teşkilatı arşivlerinin yakın zamanda yayınlanmasıyla ülke tarımı hakkında eşsiz veriler sunarken tarım politikaları açısından aydınlatıcı bilgiler sunmaktadır. Bu nedenle Amerikan Merkezi İstihbarat Teşkilatı arşiv belgeleri ışığında ülkenin tarım ve tarım politikalarının daha iyi anlaşılması amaçlanmaktadır. Belgelerin, mevcut gelişmeler karşısında değerlendirilerek elde edilen bilgi ve bulgular sunulmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Türkiye Cumhuriyeti Tarımı, ABD, Amerikan Merkezi Haber Alma Teşkilatı, Tarım Raporları.

* Doktora Öğrencisi, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, Tarih Bölümü, sinankiyanc@gmail.com.

AGRICULTURE IN THE REPUBLIC OF TURKEY IN THE ARCHIVES OF THE UNITED STATES CENTRAL INTELLIGENCE AGENCY (CIA)

Abstract

Anatolia is the center of agriculture in terms of geographical and climate characteristics. Due to the characteristic features of the physical and climate structure of the geographical regions, it creates a rich variety and environment for the growth of its own agricultural products. Such A geographical region has caught the attention of the United States from the beginning of the 19th century. The United States has done studies on the agriculture of the country starting from its relations beginning with the Ottoman Empire. These examinations continued increasingly after the Second World War. This led to a large accumulation of funds in the hands of the United States. Contrary to the knowledge of the American Center, which is one of the leading organizations of the Cold War years, it has worked not only in the field of intelligence but also in the countries where it operates. We see examples of this in the first booklet to be published on the Republic of Turkey in the early years of the Cold War. This booklet provides detailed information about the agriculture of the country. This information contains important information about the cultivation of the Republic of Turkey. This is of utmost importance during the Second World War, when the US President Truman's missionary efforts to better understand the world and better promote the United States to the world are concerned. This unique information has been taken into account in Truman and Marshall Assistance and has brought sanctions that affect the agriculture of the country.

The title of the Republic of Turkey agriculture is seen in the reports made on different dates. One of the activities of the American Central Intelligence Agency in the country is to investigate the country's agriculture. There is no doubt that opium is a plantation. Since 1969, the opium has attracted attention in the country. In this regard, the reports of the American Central Intelligence Agency have caused the US to shape its policy on this issue. With the recent publication of the American Central Intelligence Archives, country agriculture provides unique information about agriculture in the country and provides informative information on agriculture policies. For this reason, it is aimed to better understand the agriculture and agriculture policies of the country in the light of archive documents of the American Central Intelligence Agency. The information and findings obtained by evaluating the documents against the current developments are presented.

Key Words: Agriculture of the Republic of Turkey, the USA, American Central Intelligence Agency, Agriculture Reports.

TÜRKİYE TARIM SEKTÖRÜNDE EMEK VERİMLİLİĞİ VE İSTİHDAM İLİŞKİSİNİN İNCELENMESİ

Seymur AĞAZADE*

Özet

Bu çalışmada Türkiye tarım sektöründe emek verimliliği ve istihdam ilişkisi incelenmiştir. Öncelikle Türkiye ekonomisinde tarım sektörünün yeri, üretim ve istihdama ilişkin veriler kullanılarak değerlendirilmiş ve ayrıca tarımda emek verimliliğinin yıllar itibarıyla seyri ve bunun hangi düzeyde olduğu diğer bazı ülkelerle karşılaştırmalı bir şekilde ele alınmıştır. Ardından Türkiye tarım sektöründe sabit fiyatlarla çalışan kişi başına düşen katma değer ve istihdam verileri kullanılarak emek verimliliği ile istihdam arasındaki ilişki ampirik olarak test edilmiştir. Vektör Otoregresif modeli dâhilinde Johansen koentegrasyon testine dayanan analizlerde 1988-2016 dönemine ait yıllık veriler kullanılmıştır. Emek verimliliği ile istihdam ilişkisinin analizi tarım sektöründe toplam çalışan sayısının yanı sıra bu sektördeki kadın ve erkek istihdamı için de yapılmıştır. 2016 yılına ait veriler tarım sektörünün toplam üretimdeki ve istihdamdaki paylarının sırasıyla %6,93 ve %19,50 olduğunu göstermektedir. Bu veriler tarım sektöründe emek verimliliğinin ekonominin diğer sektörlerle nispeten düşük olduğuna işaret etmektedir. Ayrıca Türkiye tarım sektöründe küçük aile işletmelerinin yaygın ve ücretsiz aile işçilerinin istihdamının yoğun olduğu görülmektedir. Bu durum ise emek verimliliğinin düşük olmasına neden olan kurumsal yapıyı yansıtmaktadır. Çalışmada uygulanan Johansen koentegrasyon testi sonuçları ise emek verimliliği ile her üç istihdam göstergesi arasında uzun dönem denge ilişkisinin varlığını desteklemektedir. Buna göre çalışan kişi başına düşen katma değerde ortaya çıkan %1'lik bir artış toplam istihdamda %0,22'lik, kadın istihdamında %0,15'lik ve erkek istihdamında %0,44'lük düşüşe neden olmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Türkiye Tarım Sektörü, Emek Verimliliği, İstihdam.

THE RELATIONSHIP BETWEEN LABOR PRODUCTIVITY AND EMPLOYMENT IN TURKISH AGRICULTURAL SECTOR

Abstract

This study aims to investigate the relationship between labor productivity and employment in the Turkish agricultural sector. Firstly, the importance of agriculture sector in the Turkish economy in terms of production and employment was examined. Additionally, agricultural labor productivity in Turkey and in some other countries was examined comparatively. Finally, the relationship between labor productivity and employment was investigated empirically by using the data for agricultural value added per worker and employment in Turkish agricultural sector. The analysis is based on Vector Autoregressive model and Johansen cointegration test and data cover the period from 1988 to 2016. Labor

* Doç. Dr., Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi, İİBF, İktisat Bölümü, seymur.agazade@erdogan.edu.tr.

productivity and employment analyses were made for agricultural total employment and as well as for male and female employment in this sector. The statistics for the year of 2016 show that the shares of agricultural sector in total production and employment are 6.93% and 19.50% respectively. These figures indicate that labor productivity in the agricultural sector is relatively low compared to other sectors of the economy. On the other hand, it is understood that small family businesses are widespread and unpaid family workers are employed intensively in agriculture sector of Turkey. This implies an institutional structure that leads to low labor productivity. The results of Johansen cointegration test support the existence of a long-run equilibrium relationship between labor productivity and all three employment indicators. Accordingly, a 1% increase in the value added per employee leads to a fall of 0.22% in total employment, 0.15% in female employment and 0.44% in male employment.

Key Words: Turkish Agricultural Sector, Labor Productivity, Employment.

TÜRKİYE'DE TARIMSAL POLİTİKALARIN KISA DÖNEMLİ UYGULANMASINDA PAYDAŞLARIN KAMUOYU AÇIKLAMALARININ DEĞERLENDİRİLMESİ

Emin Ertan GÖKHAN*, Mehmet Saltuk ARIKAN**

Özet

Tarım, ulusal düzeydeki ekonomik değerinin yanı sıra sosyal ve politik açıdan da önem taşıyan bir sektördür. Ulusal varlığımızın temelini oluşturan bu sektörde tarım kesimine yönelik uygulanan tarımsal politikaların temel amacı; öncelikle ulusal düzeyde gıda talebini karşılayacak gıda arzının sürekliliğini sağlayacak nitelik ve nicelikte tarımsal üretimin ulusal kaynaklarla gerçekleştirilerek, kırsal kesimdeki asgari yaşam kalitesinin yükseltilmesi ve yaşam koşullarının sürdürülebilir kılınmasıdır. Tarımsal üreticilerin hayat standartlarını yükseltmeyen, üretici gelirlerinde istikrar sağlayamayan ve gelir dağılımını iyileştirmeyen tarımsal politikaların uygulama sonuçları, tarımsal üreticilerin bu sektörden uzaklaşmasını sürekli hale getirmektedir. Sektörden çekilen üretici, kırsal alandan kente yaşanan göçü daha da arttırmakta ve kırsal alandaki tarımsal kaynakların etkin kullanımını azaltmaktadır. Dolayısıyla ülke içi kaynaklardan sağlanamayan tarımsal üretim arzı, ithalatla karşılanmaya çalışılmaktadır. Bu çalışmada 2017 yılı içinde uygulanan tarımsal politika ve destekleme usullerinin kamuoyundaki tartışmalar ışığında irdelenmesi amaçlanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Tarım Politikaları, Tarım Sektörü, Tarımsal İthalat, Tarımsal Üretim.

EVALUATION OF STAKEHOLDERS' PUBLIC STATEMENTS IN THE SHORT- TERM IMPLEMENTATION OF AGRICULTURAL POLICIES IN TURKEY

Abstract

Agriculture is a sector having importance in social and political terms as well as its economic value in the national level. The main purpose of the agricultural policies implemented for the agricultural sector forming the basis of our national assets is to increase the minimum quality of living in rural areas and to make living conditions sustainable by carrying out the agricultural production with national resources in terms of quantity and quality ensuring the food supply meeting the food demand at the national level. The implementation results of agricultural policies which don't increase the standard of living of the agricultural producers and don't improve the income distribution constantly make the agricultural producers away from this sector. The producer giving up the sector increases the rural-urban migration and

* Yrd. Doç. Dr. Fırat Üniversitesi, Veteriner Fakültesi, Hayvan Sağlığı Ekonomisi ve İşletmeciliği Anabilim Dalı, eegokhan@firat.edu.tr.

** Yrd. Doç. Dr. Fırat Üniversitesi, Veteriner Fakültesi, Hayvan Sağlığı Ekonomisi ve İşletmeciliği Anabilim Dalı, msarikan@firat.edu.tr.

decreases the efficient use of the agricultural resources in the rural area. Accordingly, the agricultural production supply which is not provided from the domestic resources is tried to be met by imports. In this study, it is aimed to examine the agricultural policies and support procedures implemented in 2017 in the light of discussions in the public.

Key Words: Agricultural Policies, Agricultural Sector, Agricultural Imports, Agricultural Production.

TARIMDA TEMEL MESELELER VE ÇÖZÜM ÖNERİLERİ

Mehmet Kazım KARA*

Özet

UNESCO tarımın kapsamını; bitkisel üretim, hayvansal üretim, su ürünleri, orman ve veterinerlik olarak belirlemiştir. Öte yandan tarım teknolojileri, hammaddesini tarımdan temin eden ya da nihai ürününü tarım için üreten geleneksel üretim kolları ve sanayileri de tarımın kapsamı içindedir.

Türkiye sahip olduğu coğrafyada tarımla ilgili olarak, çok büyük imkânlarla sahip bir ülkedir. Toprak, su, iklim özellikleri ve insan kaynağı açısından oldukça iyi durumda bulunan Türkiye, bitkisel ve hayvansal üretim yanında su ürünleri ve ormancılık bakımından da büyük potansiyele sahiptir. Ancak bütün bu imkânlardan yeterince istifade edilemediği söylenemez. Bunun en önemli sebebi de, geçmiş dönemlerden beri tarımda uygulanmakta olan politikalarıdır.

Türkiye’de uygulanan tarım politikaları, çiftçinin alım gücü, tarım ürünlerinin fiyatları, döviz kurları gibi etkenler dikkate alındığında, bunlar tarımda girdi fiyatlarını giderek artırmaktadır. Bunların başında da, önemli kısmı ithal edilen kesif yem ve kimyasal gübre gelmektedir. Aslında yeraltı zenginliği fazla olan ülkemizde kimyasal gübre için gerekli olan hammadde, kendi kaynaklarımızdan üretilebilir. Öte yandan çiftlik gübresi kullanımı da teşvik edilebilir. Hayvansal üretim açısından çok iyi durumdaki Doğu bölgelerimizde ve ülkemizin başka yerlerinde de, çiftlik gübresi tezek halinde, maalesef yakıt olarak kullanılmaktadır. Tezeğin yakıt olarak kullanılması sonucunda çok yoğun olarak ortaya çıkan azotlu gazlardan oluşan duman da, sağlığı olumsuz etkilemektedir.

Ülkemizde yaşanan bu olumsuz gelişmelerde, altmışlı yıllarda başlayan ve bir süre yoğun şekilde devam ettirilen, Üniversitelerdeki bazı akademisyenlerin öncülüğünü yaptığı tarım karşıtı sanayileşme söylemlerinin de önemli etkisi olmuştur. Osmanlı’nın son döneminde başlayan Batılılaşma çabaları, Cumhuriyet’in ilk dönem aydınlarında bir ‘bürokratik tahakküm’ anlayışına dönüşmüştür. Mustafa Kemal Atatürk tarafından ‘Milletin efendisi’ olması öngörülen köylüye tepeden bakan bir anlayış ortaya çıkmıştır. Maalesef bu yanlış anlayıştan tarım da nasibini almıştır.

Anahtar Kelimeler: UNESCO, Tarım Politikaları, Tarımsal Girdiler.

THE FUNDAMENTAL TOPICS IN THE AGRICULTURE AND THE SOLUTION SUGGESTIONS

Abstract

UNESCO has determined the scope of agriculture as plant production, animal production, aquaculture, forestry and veterinary medicine. Besides, agricultural technologies

---

* Dr. Öğretim Üyesi, Iğdır Üniversitesi, Ziraat Fakültesi, Zootečni Bölümü, kazim.kara@igdir.edu.tr.

producing last products for the agriculture or traditional production branches and industries procuring raw material from the agriculture were within the scope of the agriculture. Turkey is a country that has big possibilities due to its geography in terms of agriculture. Also, Turkey has a grand potential because it is not only quite good in soil, water, climate properties and human resources but also well enough in aquaculture and forestry along with plant and animal production. It could be mentioned that it could utilize these possibilities, sufficiently. The most important reason for these is also old policies applied in the agriculture from previous period. When factors viz. the applied agricultural policies, farmer's purchasing power, agricultural products' prices, and exchange rates are taken into consideration, these increase input prices in agriculture. The most significant ones among them are concentrate feed and chemical fertilizer. In fact, raw material required for chemical fertilizer in our country that is rich in underground treasures can be produced by our own resources. On the other hand, use of farm manure can be promoted. In the Eastern Anatolia Region of Turkey and another region where animal production is quite good, farm manure is unfortunately used as a fuel in a turf form and consequently, nitrogen gas smoke affects health adversely. The statements of anti-agriculture industrialization starting in the sixties and being sustained intensely for a time together with some academicians leading in universities have an impact on twisted developments in our country. Within that period, anti-agriculture manner has been proved. Thus, westernization movement starting at late Ottoman period was converted into "bureaucratic pressure" understanding in intelligentsia of the republic period. By the contrast with the vision of "Lord of the nation" by Mustafa Kemal Atatürk, a comprehension on being underestimated villager has appeared, which adversely affected agricultural activities.

Key Words: UNESCO, Agricultural Policies, Agricultural Inputs.

TÜRK İŞ HUKUKUNDA TARIM SEKTÖRÜNE İLİŞKİN DÜZENLEMELER

Ayşegül SARI*

Özet

Ülkemizde yaygın sektörlerden birisini oluşturan tarım sektöründe çalışan sayısı da ziyadesiyle fazladır. Bu sebeple çalışanların iş hukuku kapsamında sahip oldukları hakların ve tarım sektörünü ilgilendiren düzenlemelerin kapsamlı olarak incelenmesi gerekmektedir. 4857 sayılı İş Kanunu'nda tarım sektörünü ve tarımda çalışanları baz alan düzenlemeler bir sayı sınırlamasına tabidir ve ancak bu sınır geçildiği takdirde İş Kanunu kapsamında değerlendirilmektedirler. Sayı sınırının altında kalınması durumunda ise Türk Borçlar Kanunu'nun ilgili hükümlerine tabi olmaktadır. Keza, ilk kez mevcut iş kanununda yer alan ve işçiler açısından çok önemli bir yere sahip olan iş güvencesine ilişkin hükümler de bu sınıra takılmaktadırlar. Konuyla ilgili bir başka önemli hususu ise tarım çalışanlarının mevsimlik işçi olarak değerlendirilmeleri ve Kanun'da mevsimlik işlere ilişkin yapılan düzenlemelerin yeterli düzeyde olmaması oluşturmaktadır. Yapılacak olan bu çalışmada, tarım sektörünün iş hukuku kapsamına dahil edilmesinde konulan sınırların neler olduğu, bu sınırların hakkaniyet ilkesi gereği yerinde olup olmadığı, tarım işçilerinin iş güvencesinden yararlanabilmeleri için gerekli olan hususlar ve mevsimlik işçiler ile ilgili mevcut düzenlemeler üzerinde durulması hedeflenmektedir.

Anahtar Kelimeler: Tarım, İşçi, İşveren, İş Güvencesi, Mevsimlik İş.

REGULATIONS REGARDING AGRICULTURE SECTOR IN TURKISH LABOUR LAW

Abstract

The number of employees in the agriculture sector, which is one of the most widespread sectors in our country, is also at a surplus. For this reason, the rights of employees in the context of labor law and the regulations that concern the agriculture sector need to be thoroughly examined. Regulations based on the agricultural sector and agricultural workers in the Labor Law No. 4857 are subject to a number limitation and only if this limit is exceeded, they are evaluated under the Labor Law. In case of remaining below the number limit, they are subject to the relevant provisions of Turkish Code of Obligations. Likewise, provisions relating to job security, which are included in the current labor law for the first time and which have a very important place in terms of workers, are also in this category. Another important issue related to the issue is that agricultural workers are assessed as seasonal workers and that the regulations on seasonal work are not at sufficient level in the Law. In this work, it is aimed to focus on the limitations of inclusion of the agricultural sector in the scope of labor law, whether these limits

---

* Öğr. Gör., Nişantaşı Üniversitesi, Meslek Yüksek Okulu, Adalet Bölümü, aysegul.yildizdogan@nisantasi.edu.tr.

are in accordance with the fairness principle, the necessity for the agricultural workers to benefit from the job security and the existing regulations on seasonal workers.

Key Words: Agriculture, Worker, Employer, Job Security, Seasonal Work.

TÜRKİYE-GÜRCİSTAN TİCARİ İLİŞKİLERİNDE TARIM SEKTÖRÜNÜN ETKİSİ

Murat ESEDOV*

Özet

Türkiye’de son yirmi yılda tarım-gıda ile diğer sektörlerin ihracat ve ithalatları birbirlerine yakın oranlarda büyümüştür. Tarım-gıda dışı sektörlerin faydalandığı ticaret serbestisinden faydalanma imkânı olmayan sektörün ihracat başarısı gelecek için ümit vericidir. Sektör bir yandan geleneksel ihraç ürünlerinden meyve, sebze ve sert kabukluların ihracatını artırırken, işlenmiş gıda sanayii ürünleri ihracatını da küçük adımlarla da olsa artırmayı başarmıştır.

Türkiye’nin yakın coğrafyasında bulunan Kafkasya’daki pek çok ülke ile güçlü ticari ve kültürel bağları vardır Tarım sektörü diğer sektörlerle benzer şekilde, ulusal sınırları aşan, dünya piyasasına mal ve ürün arz eden, “ticaretin uluslararasılaşmasının” hızla artmadadır. Bu değişim, çiftçileri, imalatçıları, pazarlamacıları, perakendecileri, tüketicileri, mal ve ürün akışına müdahale eden hükümetleri etkilemektedir.

Mekalenin temel amacı, Türkiye’nin Güney Kafkasya politikasında Gürcistanın rolü, 1991’den bugüne kurulan ikili ticari ilişkilerde tarım sektörünün etkisi, küresel düzende Türkiye ile Gürcistan ekonomik ilişkilerinde tarım sektörünün etkisi, ikili ticari ilişkilerde etkili olan bazı faktörler incelenmiştir.

Anahtar kelimeler: Türkiye, Gürcistan, Serbest Ticare Alanı (STA), Dünya Turizm Örgütü.

THE IMPACT OF THE AGRICULTURAL SECTOR ON TURKEY-GEORGIA TRADE RELATIONS

Abstract

In the last two decades Turkey's exports and imports of agriculture-food and other sectors have grown close to each other. The export success of the sector which is not able to benefit from the trade liberty enjoyed by the sectors other than agriculture and food is promising for the future. On the one hand, the sector has increased exports of fruits, vegetables and hard shells from traditional export products while increasing the export of processed food industrial products in small steps.

Turkey has strong trade and cultural ties with many countries in the Caucasus, which are located in the immediate vicinity of Turkey. Similar to other sectors, the agricultural sector is a country that transcends national borders, supplies goods and products to the world market, "internationalization of trade" is increasing rapidly.

* Yrd. Doç. Dr., Bakü Devlet Üniversitesi, Uluslararası İlişkiler Bölümü, esedov-m@mail.ru.

The main purpose of the organization is to examine the role of Georgia in Turkey's South Caucasus policy, the impact of the agricultural sector on bilateral commercial relations established since 1991, the impact of the agricultural sector on the global level Turkey and Georgia economic relations.

Key Words: Turkey, Georgia, Free Trade Area (FTA), the World Tourism Organization.

TÜRKİYE’NİN TARIMSAL KALKINMASINDA ETKİLİ OLAN ‘KÖY EĞİTMENLERİ’ UYGULAMASI VE ORDUNUN ROLÜ

Suat AKGÜL*

Özet

Türk Ordusu tarihin tüm dönemlerinde vatanı korumak ve uğruna savaşmanın dışında aynı zamanda bir eğitim yuvası olmuştur. Bu ocakta silah kullanmak ve diğer askeri eğitimlerin yanında başka birçok bilgilerle de donatılır. Askerî düzen içinde Onbaşı ve Çavuş eğitimleri de çok önem verilen konular arasındadır. Çünkü asker ile doğrudan temas içinde olanlar bu çavuş ve onbaşılardır. Böyle olunca askerlikte Onbaşı ve Çavuş eğitimi çok büyük bir önem taşımaktaydı. Çavuş ve Onbaşının işlevi askerî eğitimin en kritik personeli olması yanında aynı zamanda aldıkları eğitimin diğerlerinden daha farklı ve donanımlı olması nedeniyle özel hayatlarını da etkileyecek bir içerik taşımasıdır. Memleketlerine dönen bu kişiler asker ocağında kazandıkları bilgi ve tecrübenin avantajıyla toplumda saygın bir yer edinirlerdi. İşte zaman zaman bu Çavuş ve Onbaşılardan toplumun eğitilmesi ve bilinçlendirilmesi için özel olarak yetiştirilip görevlendirildiklerini görmekteyiz.

Cumhuriyetin ilk yıllarında nüfus yoğunluğu kırsal kesim ağırlıklı olduğundan Türkiye bir tarım toplumdur. Ekonomisi çoğunlukla tarım ve hayvancılığa dayanıyordu. Savaştan yeni çıkmış ve yeniden bir düzen kuran Türkiye, ekonomik kalkınmanın eğitim yolu ile olacağı inancındaydı. Bu amacını gerçekleştirmek için köye ve kırsal kesime yönelik eğitim programları uyguladı. Bu programın çok ağır işlediği ve uzun yıllar alacağı hesaplandı. Bunun için daha pratik ve kısa zamanda sonuçlar alınacak yeni yöntem arayışlarına girildi. Asker kökenli olan Milli Eğitim Bakanı Saffet Arıkan ile yine askerî ortamda yetişen ATATÜRK bu konuya askerî bir çözüm buldular. Buna göre asker ocağında askerlik hizmetini Çavuş ve Onbaşı olarak yapan kişilerden daha dikkat çekici ve özellikleri olanlardan yararlanma yoluna gidildi. Bu Çavuş ve Onbaşılara özel bir eğitim uygulanarak “eğitmen” olmaları sağlandı. Eskişehir/Mahmudiye’de özel seçilmiş 100 civarında Çavuş ve Onbaşı bir kursta tabi tutuldu. 7 ay süren bu kursta Çavuş ve Onbaşılardan başta okuma yazma olmak üzere uygulama ve pratiğe dayalı bir eğitim gördüler. Bu kursta verilen eğitimin programına baktığımızda ağırlık tarım ve hayvancılık konusundadır.

“Köy Eğitmenleri” adı verilen bu kişiler bu şekilde uygulamalı ve teorik eğitim görmüşlerdir. Kursu başarı ile bitiren Çavuş ve Onbaşılardan Ankara’daki bazı köy okullarında öğretmenlik yaparak öğrendiklerini uygulama imkânı bulmuşlardır. Bu uygulamanın başarılı olduğunu değerlendiren Milli Eğitim Bakanlığı ve Ziraat Bakanlığı bu projenin yaygınlaştırılarak devam etmesine karar vermiştir. İlerleyen yıllarda çok sayıda Çavuş ve Onbaşı bu eğitimden geçmiştir. Askerlik sonrası Eğitmen kurslarında eğitim gören bu kişiler memleketlerine döndüklerinde köylerinin kalkınması ve eğitilmesinde önemli rol oynamışlardır.

* Dr. (E) Öğ. Alb., suatakgul1@gmail.com.

Bu bildiride; toplumun ekonomik ve sosyal kalkınması amacı ile uygulamaya konulan Köy Eğitmenleri projesi ve Türk Ordusunun bu uygulamadaki rolü ortaya konulmaya çalışılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Eğitmen, Köy Eğitmenleri, Köy Eğitmenleri Kursu, Köy Öğretmen Okulları, Tarım/ Ziraat.

IMPLEMENTATION OF 'VILLAGE INSTRUCTORS' WHICH ARE EFFECTIVE IN THE AGRICULTURAL DEVELOPMENT OF TURKEY AND ROLE OF THE ARMY

Abstract

The Turkish Army has been an educational institution at the same time besides protecting the homeland and fighting for the sake of all periods of history. It uses weapons and much other information besides other military trainings. Corporal and Sergeant training in the military order are among the topics of great importance. Because those who are in direct contact with the soldier are these sergeants and corporals. As such, the training of Corporal and Sergeant was of great importance in military service. Sergeant and Corporal's functioning must be the most critical personnel in military training. However, the education they receive is a content that will also affect their private lives because they are different and equipped than the others. Returning to their homeland, these people would gain a respectable place in the society with the advantage of experience and knowledge they gained in military service.

In the first years of the Republic, Turkey was an agricultural society because the population density was dominated by rural areas. The economy was mostly based on agriculture and animal husbandry. Turkey, which was new from the war and had a new order, believed that economic development would be through education. For this, it implemented training programs for rural areas. This program is very heavy and it will take years to calculate. For this, we are looking for new ways to get more practical and quick results. Saffet Arıkan, the Minister of National Education, who was of military origin, and Atatürk, who was raised in the military environment, also found a military solution to this issue. Atatürk said that "the real school is military service", and he pointed out that the military unit is a training center. At the same time he believed that the military union was a practice center. In 1936, an original project based on Turkey's own needs was put into practice based on the similar views of the Minister of National Education, Saffet Arıkan. This led to the use of those who were more intelligent and vigilant than those who served in the army as Sergeant and Corporal. This Sergeant and the Corporal were given a special training to become "trainers".

These people, who are called "Village Instructors", had applied and theoretical training in this way. Having successfully completed the course, the Sergeant and the Chiefs were able to practice what they learned by teaching in some village schools in Ankara. Evaluating the success of this application, the Ministry of National Education and the Ministry of Agriculture decided that this project should be extended and continued. In the years that followed, many Sergeants and Corporals passed this training. Those trained in post-military trainer courses

played an important role in the development and training of the villagers when they returned to their homeland.

In this article; the purpose of the economic and social development of the community and the Village Instructors project put into practice will be explained. The role of the Turkish Army in this practice will be revealed.

Key Words: Instructor, Village Instructors, Village Instructors Courses, Village Teacher Institutions, Agricultural.

TÜRKİYE CUMHURİYETİ KATKILARIYLA GERÇEKLEŞTİRİLEN SU PROJESİ KAPSAMINDA KKTC'DE TARIM VE TİCARET

Faysal GÜDEN*

Özet

Çalışmanın amacı Dünyada ilk ve tek olma özelliği taşıyan askıda borulu deniz geçiş sistemini de bünyesinde barındıran KKTC Su Temin Projesi'nin KKTC'deki tarım ve ticarete etkisini anlatmak. Türkiye'nin gerçekleştirmiş olduğu eşsiz proje tamamlanan isale hatları ile Lefkoşa, Gazimağusa ve Güzelyurt'ta yaşayan Kuzey Kıbrıslı vatandaşlara yüksek standartlarda içme suyu temin etmekle birlikte sulama suyu da temin etmiş oldu. Son olarak Girne ve Dipkarpaz Bölgesi İçmesuyu İsale Hatları ile birlikte adanın her bölgesine içme suyu ulaştırıldı. KKTC'de tarım ve ticaretin canlanmasına büyük destek olacak olan KKTC Su Temin Projesi ve bu çerçevede KKTC'nin tarım ve ticaretinin gelişmesi için belirlenen stratejileri belirterek faydalı bilgiler katmak KKTC Su Temin Projesi kapsamında KKTC'nin tarım ve ticaretinin yeniden canlandırılması, KKTC Su Temin Projesi'nin gelecek stratejileri ve KKTC tarım ve ticaretine olan katkısı öne çıkarılacak, coğrafik konumu nedeni ile önemli bir noktada olan KKTC, doğu ile batı arasında doğal enerji kaynaklarının geçişinde köprü görevi durumunda olması ve ilgili çalışma ile öneminin daha da arttığı vurgulanmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Tarım, Ticaret, Su, Ekonomi.

AGRICULTURE AND TRADE IN TRNC IN THE CONTEXT OF WATER PROJECT IMPLEMENTED BY THE CONTRIBUTIONS OF THE REPUBLIC OF TURKEY

Abstract

The objective of the study is to explain the effect of the TRNC Water Supply Project in the TRNC on agriculture and commercialization, which also includes the hulled pipeline system which is the first and only in the world. Turkey has realized the unique project completed with transmission lines Nicosia, Famagusta and living in Morphou but provides drinking water to the highest standards for Northern Cypriot citizens have purchased together with irrigation water. Lastly, drinking water was delivered to every region of the island along with the Girne and Dipkarpaz Region Drinking Water Wellness Lines. TRNC Water Supply Project which will be a great support for the revitalization of agriculture and trade in TRNC and providing useful information by showing the strategies determined for the development of agriculture and commerce of TRNC on this frame. Revitalization of TRNC's agriculture and trade within the TRNC Water Supply Project, TRNC Water Project is emphasized that the future strategies of the Supply Project and its contribution to the TRNC agriculture and trade will be emphasized and that the TRNC, a prime location with its geographical position, is a bridge between the natural energy resources of the East and the West.

Key Words: Agriculture, Trade, Water, Economy.

* Öğr. Gör., Avukat, Uluslararası Kıbrıs Üniversitesi, Hukuk Bölümü, fguden@ciu.edu.tr.

TEK PARTİ DÖNEMİNDE GERÇEKLEŞEMEMİŞ TARIMSAL KALKINMA MODELİ ÖRNEĞİ: “ÇİFTÇİ OCAKLARI”

Erdal İNCE*

Özet

İkinci Dünya Savaşı'nın sona ermesinden sonra Tek Parti Hükümeti, ülkenin genel iktisadını ve yapısını düzeltmek amacıyla bazı politikalar ortaya koydu. Bu politikalardan en önemlileri ülkenin ulusal ülküsü durumunda bulunan toprak reformu ve tarımsal kalkınma modelleri üzerine oldu. Bu amaçla “Çiftçiye Toprak Dağıtılması ve Çiftçi Ocakları Kurulması Hakkında Kanun Tasarısı” adıyla bir kanun tasarısı hazırlandı. Hazırlanan kanunda hem toprak reformu hem de tarımsal kalkınma gerçekleştirilmek isteniyordu.

Topraksız köylü meselesi, Türkiye’de çözülmesi beklenen büyük bir sorundu. Ancak köylüye toprak dağıtılması tek başına ulusal kalkınmayı gerçekleştirecek bir unsur değildi. Köylü tarım uygulamalarında ve toprağı paylaşmada bilinçsizdi. Köylünün bu ve benzeri eksikliklerinin giderilmesi için bu tasarıya Çiftçi Ocaklarının kurulması da eklendi. Çiftçi ocakları ile müstakil çiftçi aileler oluşturulacak, çiftçilere tarımsal teknikler öğretilecek, toprak parçalanmayacak ve böylece ülke kalkınması süreklilik arz edecekti. Ancak bu kalkınma modeli Meclis görüşmelerinde çıkan tartışmalar sonucunda tasarıdan çıkarıldı.

Bu bildiriye Tek Parti Döneminde Gerçekleşememiş Tarımsal Kalkınma Modeli Örneği: “Çiftçi Ocakları” üzerine dönemin arşiv kaynaklarından da faydalanılarak derinlemesine inceleme yapılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Çiftçi, Ocak, Tarım, Kanun, Kalkınma.

UNPUBLISHED AGRICULTURAL DEVELOPMENT MODEL EXAMPLE IN THE SINGLE PARTY PERIOD “ÇİFTÇİ OCAKLARI” (FARMERS’ ASSOCIATIONS)

Abstract

After the end of the Second World War, the One Party Government put forward some policies aimed at improving the overall economy and structure of the country. The most important of these policies are on land reform and agricultural development models, which are the national state of the country. For this purpose, a draft law was drafted in the name of "Çiftçiye Toprak Dağıtılması ve Çiftçi Ocakları Kurulması Hakkında Kanun Tasarısı (Draft Law on the Provision of Lands to Farmers and the Establishment of Farmers' Associations)". It was intended to achieve land reform and agricultural development in the prepared land.

The issue of landless peasants was a big issue to be solved in Turkey. However, the distribution of land to the peasants was not an element to achieve national development alone. The peasant was incapable of performing agricultural practices and land sharing. In order to

* Doktora Öğrencisi, Gençlik Hizmetleri ve Spor Bakanlığı, erdalince11@gmail.com.

overcome these and similar shortcomings of the village, the establishment of the Farmers' Associations was also added to this project. Independent farmers' families will be established with farmers' associations, agricultural techniques will be taught to the farmers, the land will not be fragment and thus the development of the country will continue. However, this development model was removed from the draft as a result of discussions in the Assembly's negotiations.

In this report, an example of Unrealized Agricultural Development Model in Single Party Period: "Çiftçi Ocakları" will be examined in depth through the archive resources of the period.

Key Words: Farmer, Soil, Agriculture, Law, Development.

XX. YÜZYIL BAŞLARINDA OSMANLI DEVLETİ'NİN GÖÇMENLERİN TARIM SEKTÖRÜNE KAZANDIRILMASI İÇİN YAPTIĞI ÇALIŞMALAR

Nejla GÜNAY*

Özet

XIX. yüzyılda Kafkasya ve Balkanlarda yaşanan siyasi gelişmeler sonucunda bazı göç hareketleri ortaya çıktı. Bu göç hareketlerinde Rusya'nın Osmanlı topraklarında ilerleyişi en önemli etken oldu. Rusya; Kuzey Kafkasya'yı ele geçirmek ve burada hâkimiyet kurabilmek için bölgede yaşayan Müslümanları asimile etme ya da yaşadıkları yerden uzaklaştırma politikası izledi. Kafkasya'da yaşayan Müslümanlar buna direndiyse de bir süre sonra Ruslara yenildiklerini kabul etmek zorunda kaldılar. Ancak asimile olmaya karşı çıkıp halifeye sığınmaya karar verdiler. Bu durum Kafkasya'dan Osmanlı topraklarına doğru bir göç hareketi başlamasına sebep oldu. Bu göç hareketi 1856, 1878 gibi Osmanlı-Rus savaşlarının yapıldığı yıllarda göç dalgasına dönüştü ve göçler Sultan II. Abdülhamit'in saltanatı boyunca devam etti. Osmanlı Devleti'nin Balkanlardaki topraklarını kaybetmesine paralel olarak buradan da Anadolu'ya göçler yapıldı. Bu göç, Balkan Savaşı'ndaki yenilgiden sonra 1913 yılında bir göç dalgasına dönüştü.

Anadolu'ya göçmenlerin gelmesinin bazı olumlu ve olumsuz sonuçları oldu. Anadolu'da Müslüman nüfus arttı. Ancak göçmenler gelirken yanlarında hiçbir şey getiremediler. Bu da onların iâşesinin devlet tarafından karşılanmasını gerektirdi. Devlet, kısa vadede göçmenlerin bakımını üstlendi. Fakat uzun vadede bu kişilerin ekonomik hayatın içine sokulması gerekti. Göçmenlerin tarım sektörüne kazandırılması için iskânlarının boş arazilere yapılmasına özen gösterildi ve onlara tarla, sapan, tohumluk vs. verilmek suretiyle tarım yapabilmelerinin önü açıldı. Göçmenlerin tarım bilgisi yoksa onlara bu konuda eğitim verildi. Hatta göçmenlerin pamuk, tütün, pirinç, gül gibi endüstriyel değeri olan ürünleri ekmeleri teşvik edildi. Bu ürünlerle ilgili ihtisas bilgilerini geliştirmeleri için örnek tarlalar oluşturuldu. Gerekli alet ve makineler ithal edilerek bunların gümrüksüz olarak yurda sokulmasına müsaade edildi. Göçmenler, belli sürelerde vergiden muaf tutulmak suretiyle üretimi geliştirmelerine destek olundu.

Bu çalışmada; Osmanlı Devleti'nin Anadolu'ya gelen göçmenlerin tarım sektörüne kazandırılması için yürüttüğü çalışmaların ortaya çıkarılması amaçlanmaktadır. Çalışmada ayrıca o dönemde izlenen politikaların sonuçlarının günümüze yansımalarının olup olmadığı sorusuna cevap aranacaktır. Çalışmada Başbakanlık Osmanlı Arşivi'nden elde edilen belgeler temel kaynaklar olarak kullanılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Osmanlı Devleti, II. Abdülhamit, Kafkasya, Balkanlar, Göçmen, Tarım.

* Prof. Dr., Gazi Üniversitesi, Gazi Eğitim Fakültesi, ngunay@gazi.edu.tr.

THE EFFORTS OF THE OTTOMAN EMPIRE TO BRING THE IMMIGRANTS IN THE AGRICULTURAL SECTOR IN THE BEGINNING OF THE 20TH CENTURY

Abstract

In the 19th century some immigration movements happened in the Balkans and Caucasia as a result of political changes. The most important reason of these immigration movements was the furtherance of Russia in the Ottoman land. The politics of Russia was based on assimilation or immigration of Muslim community living in Caucasia in order to take control of this land. First, the people of Caucasia resisted against it but after a while they admitted the defeat. However, they decided to take refuge in Ottoman land under the control of khalifa instead of accepting the assimilation exposed by the Russians. This occasion led to an immigration movement into the Ottoman land. It turned out an immigration wave during the Ottoman- Russian war between 1856 and 1878 and this immigration wave lasted during the reign of Abdulhamit II. In parallel with the losing land in the Balkans, the Ottoman Empire was exposed to another immigration movement from the Balkans. This immigration movement turned out to be an immigration wave after Balkan War in 1913.

The immigration waves had some positive and negative effects. Muslim population increased in Anatolia. This necessitated the government to pay their food (iaşe). The government undertook the care of immigrants in a short term. But in long term, it was necessary to include these people into the economic life. Immigrants were placed in the uncultivated lands and provided with field, sling and seeds so that they could be engaged in agriculture. Those who didn't have any knowledge about agriculture were educated. The immigrants were encouraged to sow industrially important products such as cotton, tobacco, rice and rose. Sample fields were organized to develop the knowledge of the immigrants. The equipment and machines were imported without any duty. The immigrants were encouraged by privileging them from the taxes for a while.

The aim of this study is to reveal the efforts of the Ottoman Empire to help immigrants join agricultural sector. An answer related to whether the politics of that time has any reflection today will be searched. The basic resources comprised of the documents provided from Ottoman Archive of Prime Ministry.

Key Words: Ottoman Empire, Abdulhamit II., Caucasia, Balkans, Immigrants, Agriculture.

TÜRKİYE’DE UYGULAMALI TARIM EĞİTİMİNE BİR MODEL: KÖY ENSTİTÜLERİNDE OKUTULAN ZİRAAT DERSLERİ VE UYGULAMALARI

Osman AKANDERE*

Özet

Cumhuriyet'in ilk yıllarında ekonomik ve kültürel kalkınmanın tarımdan, köyden başlatılması zorunlu görülmekteydi. Atatürk'ün "Köylü milletin efendisidir," veciz sözleri doğrultusunda "köycülük, köylüyü kalkındırma projeleri" geliştirilmeye ve uygulanmaya başlandı. Köylerde tarım, hayvancılık, yapıcılık, demircilik işlerinin geliştirilmesi; köylünün cumhuriyetin ana amacı ve ilkeleri yönünde bilinçlendirilmesi, canlandırılması gerekmekteydi. Bu nedenle öğretmenler köyün belirtilen sorunlarını çözecek biçimde yetiştirilmeliydi;

Bu amaçla, Köy öğretmeni yetiştirme çalışmaları hızlandırılmış ve 1940 yılında "Köy Enstitüleri Yasası" çıkarılmıştır. Köy Enstitüleri Yasası ile daha önce açılmış olan köy öğretmen okullarını da Köy Enstitüleri statüsü altında toplanmış; köyde üretim ve kalkınma ön plana alınmıştır.

Köy enstitülerindeki eğitimin niteliği “iş eğitimi, üretici ve faydacı eğitim” olacaktır. Hedefi de iş, zanaat ve sanat deneyimli, yetenekli köy şartlarına uyum sağlayacak köy öğretmenlerini yetiştirmektir. Bu amaçla köy enstitülerinin eğitim programları ulaşılmak istenen hedeflere uygun olarak düzenlenmiştir. Nitekim 1943 yılı programıyla birlikte ziraat dersleri enstitülerde ağırlıklı olarak okutulan bir ders olmuştur. Programa göre ziraat dersleri haftada 11 saat olmak üzere bütün sınıflarda okutulacaktır..

Her köy enstitüsünün kendisine ait tarlaları, bağları, arı kovanları, besi hayvanları, atölyeleri vardı. Enstitülerde; Tarla Ziraatı, Bahçe Ziraatı, Fidancılık, Meyvecilik ve Sebzeçilik Bilgisi, Sanayi Bitkileri Ziraatı, Zooteknik, Kümes Hayvanları Bilgisi, Arıcılık, İpek Böcekçiliği, Balıkçılık ve Su Ürünleri Bilgisi, Ziraat Sanatları gibi tarım dersleri ve bunların uygulamaları okutuluyordu.

Kız ve erkek öğrencilerin birlikte aldıkları tarım dersleri tamamen uygulamaya yönelikti. Enstitü hayvanlarının sütünden yoğurt ve peynir yapma, yağ çıkarma, bunları saklama yöntemleri; turşu, salamura ve konserve yapma; pekmez kaynatma; bulgur, tarhana ve erişte yapma; etten ve tahıldan kışlık yiyecekler hazırlama, konservecilik ve bunları koruma yolları. Tavukçuluk ve evcil hayvanların bakımı, meyvecilik, bahçecilik, arıcılık, ipekböcekçiliği gibi konularda öğrenciler uygulama ve çalışma yapıyorlardı.

Bu çalışmada tarım işlerine elverişli geniş arazisi bulunan köylerde veya onların hemen yakınlarında kurulan ve temel amacı köy okullarına öğretmen yetiştirmek olan Köy Enstitüleri’nde okutulan ziraat dersleri ve uygulamaları ele alınacak ve özellikle de ziraat derslerinin uygulamaya yönelik kısmı ortaya konmaya çalışılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Tarım Eğitimi, Köy Enstitüleri, Köy Öğretmenleri, Ziraat Dersleri, Ziraat Uygulamaları.

* Prof. Dr., Necmettin Erbakan Üniversitesi, Tarih Bölümü, oakandere@konya.edu.tr.

A MODEL FOR APPLIED FARMING EDUCATION IN TURKEY: FARMING COURSES AND APLICATIONS IN VILLAGE INSTITUTES

Abstract

It was seen as an imperative to start the economic and cultural development from the farming, village during the early years of the Republic. Along with the succinct words of Atatürk “Peasants are the master of the nation”, pro-peasantry, village development projects were started to be developed and applied. It was necessary to develop the farming, husbandry, construction, forging and the peasants could have an awareness on the target and principles of the republic. Therefore, the teachers had to be educated to cope with those challenges.

For this aim, the efforts to grow village teachers were accelerated and the “Village Institutes Law” was enacted in 1940. The Village Institutes Law also contained the village teacher schools which had already been established under the Village Institute statue; so the production and development in the village became prominent.

The characteristic of the education in the village institutes would be “the working education, productive and pragmatic education.” The objective was to educate skilful teachers who would have the experiences of the art and craft, and ability to harmonize with the conditions in the village. Thus, the curriculum of the village institutes was prepared according to that objective to be achieved. As a result, the farming courses became the subject to be weighted in the institutes in the curriculum of 1943. According to the curriculum, the farming courses would be 11 hours in a week for all the classes.

Each village institute had its own fields, vineyards, beehives, livestock and workshops. In the institutes, the courses like Field Farming, Garden Farming, Arboriculture, Fruit and Vegetable Knowledge, Industrial Plant Farming, Zootechnics, Poultry Knowledge, Beekeeping, Silk Bug, Fishing and Aquaculture Information and Farming Crafts were taught together with their practices.

The farming courses where girls and boys were together, completely focused on practice. The students learnt and practiced to make yogurt and cheese from the milk of the livestock in the institute, extraction of fat, the methods to keep them; to prepare pickle, brine and canned food; to boil grape juice; to make bulgur, tarhana and noodle; to prepare foods for winter from meat and grains, canned food and the methods to preserve them; poultry and domestic animal care, fruit growing, gardening, beekeeping, silk bug.

This study will discuss the farming courses and practices in the Village Institutes which were established in villages with large available lands or very close to those villages with the basic aim to grow teachers for the village schools and the practical part of the farming courses will be tried to be figured out.

Key Words: Farming Education, Village Institutes, Village Teachers, Farming Courses, Farming Practices.

ORTADOĞU'DA TARIM REFORMU (Türkiye, İran, Irak, Suriye, Mısır) (1945-1965)

Behçet Kemal YEŞİLBURSA*

Özet

1950'lerin başında Türkiye, İran, Irak, Suriye ve Mısır seyrek nüfusluydu ve gelişmemiş geniş tarımsal araziye sahipti. Hepsinde pay paylaşımı geniş çapta uygulanmıştı ve çalışan köylü nüfusu yetersiz bir geçim düzeyinde yaşıyordu. Arazi reforma ilgi duymayan ve başlatılabilecek herhangi bir reform girişimini engelleyecek küçük fakat siyasal açıdan güçlü bir sınıfın elindeydi. Bununla birlikte, toprak reformu 1945'ten itibaren gündeme gelmiş ve tüm radikal ve devrimci hareketlerin programlarında yer almıştır. 1945-1965 yılları arasında toprak reformunun Türkiye, İran, Irak, Suriye ve Mısır'da çeşitli etkileri oldu. Mesela, Türkiye'de, 1945 yılında toprak reformu yasası geçmesine rağmen, toprak sahiplerinin siyasi gücü yasanın yürürlüğe girmesini engelledi. Bu nedenle, 1947-1962 yılları arasında 1,8 milyon hektar 360,000 aileye dağıtıldı ve bunun yalnızca 8,600 hektarı özel mülk arazisinden alındı. Bir kez daha, kaybeden köylülerdi. Geçim kaynakları için devlet arazisine bağımlıydılar ve tarım emekçileri konumuna düşmüştü. Çoğu iş arayan kentlere göç etti. Dolayısıyla adı geçen ülkelerde daha çok siyasal nedenlerle başlatılan toprak reformları başarılı olmadı. Fakat reformun yapıldığı ülkelerde zamanı geri çevirmenin olanaksız olacağı ve toprak ağalarının yetkisinin bir kere ve tamamen kırıldığı açıkça görülüyordu. Ortadoğu'nun bu ülkelerinde hızlı bir siyasal, ekonomik ve sosyal değişim başlamıştı. Bununla birlikte, hepsi, toprak reformunun kendi başına yeterli olmadığını, her türlü arazi reformunun tam anlamıyla başarılı olabilmesi için eğitim ve yönetim gibi diğer alanlarda da reformların yapılması gerektiğini anlamışlardı.

Anahtar Kelimeler: Türkiye, İran, Irak, Suriye, Mısır, Toprak Reformu.

AGRARIAN REFORM IN THE MIDDLE EAST (Turkey, Iran, Iraq, Syria, Egypt) (1945-1965)

Abstract

At the beginning of the 1950s, Turkey, Iran, Iraq, Syria and Egypt were sparsely populated, and had large areas of agriculturally undeveloped land. In all five countries, share cropping was, or had been, practised extensively and the working peasant populations lived at a meagre subsistence level. Land had tended to accumulate in the hands of a small, but politically powerful, class which had no interest in reform and would block any reforming measures which might be initiated. Nevertheless, agrarian reform was very much on the agenda from 1945 onwards, and was given high priority in the programmes of all radical and revolutionary movements. Between 1945 and 1965, agrarian reform had been introduced into

* Prof. Dr., Uludağ Üniversitesi, Fen Edebiyat Fakültesi, Tarih Bölümü, behcetyesilbursa@yahoo.com.

Turkey, Iran, Iraq, Syria and Egypt with varying effect. However, most governments instituted agrarian reform for political reasons, with not all of them being as successful as they may have hoped. All the same, it seemed clear that in those countries in which reform had taken or was taking place it would be impossible to turn the clock back, and that the power of the landowning oligarchies had been broken once and for all. These countries of the Middle East were moving out of a static, medieval condition, and rapid political, economic and social changes were beginning to take place. However, they all had to realise that agrarian reform was not an end in itself, and that, in order for any kind of land reform to realise its full value, it must be accompanied by reforms in other spheres such as education and administration.

Key Words: Turkey, Iran, Iraq, Syria, Egypt, Agrarian Reform.

MÜFETTİŞLİK RAPORLARINA GÖRE BİRİNCİ UMUM MÜFETTİŞLİK BÖLGESİNDE TARIMSAL FAALİYETLER (1928-1932)

Sadık ERDAŞ*

Özet

Birinci Umum Müfettişlik bölgesi 20 Haziran 1927 günü ve 1164 sayılı kanunla Elazığ, Urfa, Bitlis, Van, Hakkâri, Diyarbakır, Siirt ve Mardin illerini kapsayacak şekilde kurulmuştur. Umum müfettişlikler genelde güvenlik merkezli politikalar bağlamında ele alınmakta ve müfettişliklerin bölge kalkınmasında oynadıkları rol dikkate alınmamaktadır. Oysa ki, kuruluş kanuna göre, bölge halkının iskânı hızla sağlanacak ve köylü topraklandırılacak, vilayetlerin imar faaliyetleri bir an önce tamamlanıp ıslah edilmeleri sağlanacak, bölge halkının ekonomik ve sosyal ihtiyaçları çözülecek bunların yanında toplumun güvenliği de sağlanacaktı. 1928'de Diyarbakır'da işe başlayan Birinci Genel Müfettişliğe sonradan Ağrı Vilayeti de eklenmiştir.

Çalışmada **amaç**, Birinci Umum müfettişlik bölgesinden hareketle Umum Müfettişliklerin kapsadıkları bölgenin tarımsal faaliyetlerine ve gelişimine yapmış oldukları katkıyı ortaya koyarak dönemin tarım politikaları içerisinde bir yere oturtabilmek olacaktır. Birinci Umum Müfettişliği tarafından hükümete gönderilen düzenli raporların incelenerek müfettişlik mıntikasındaki tarımsal faaliyetleri ve tarım ürünü fiyatlarını inceleyerek gelişmeleri takip etmek ve döneme paralel olarak yayımlanan Merkez Bankası Aylık Bültenlerinde yer alan İstanbul piyasaları bazlı ürün fiyatları karşılaştırılıp değerlendirilmesi, müfettişlik eliyle bölgenin ağaçlandırılması, tarımda makineleşmenin yapılması gibi bölgedeki tarımsal faaliyetlerin incelenmesi araştırmanın temel **yöntemi** olacaktır.

Çalışmada kullanılacak kaynaklar Birinci Umum Müfettişlik raporları olacağı için bu raporların yer aldığı Başbakanlık Cumhuriyet arşivi temel kaynak olup, konu hakkında TBMM Zabıtları, Merkez Bankası Aylık Bültenleri, Umum Müfettişliklerle ilgili temel çalışmalar kullanılacak **kaynakların** başında gelmektedir.

Yaklaşık 140.000 kilometrekarelik bir alana sahip olan Birinci Umum müfettişlik bölgesi ova ve meraların bolluğu nedeniyle ziraata ve hayvancılığa müsait bir yapı arz etmektedir. Birinci Umum Müfettişliği kurulduğu andan itibaren Ankara'ya düzenli raporlar göndermiştir. Bu raporlarda bölgenin zirai ve ekonomik durumu kadar hava durumundan temel zirai ve tüketim maddelerinin birim fiyatlarına kadar birçok hususu bulmak mümkündür. Yine bu raporlarda müfettişliğin bölge tarımını geliştirmek adına neler yaptıkları ve nelerin yapılması gerektiğine dair bilgilere de ulaşmak mümkündür. Bu nedenle Umum müfettişlikler sadece güvenlik amaçlı kuruluşlar olmayıp bölge kalkınmasında ve özellikle bölgenin yapısal potansiyeli nedeniyle tarım ve hayvancılık alanında önemli çabalar harcanarak ülke ve bölge gelişimine katkıda buldukları **muhtemel bulgular** arasında yer almaktadır.

Anahtar Kelimeler: Müfettişlik, Umum Müfettişlik, Ziraat, Tarım, Hayvancılık.

* Dr., Hacettepe Üniversitesi, Atatürk İlkeleri ve İnkılâp Tarihi Enstitüsü, serdas@hacettepe.edu.tr.

FIRST GENERAL AGRICULTURAL ACTIVITIES IN THE INSPECTORATE REGION ACCORDING TO THE INSPECTORATE REPORTS (1928-1932)

Abstract

The First General Inspectorate District was established on June 20, 1927 and encompassed Elazığ, Urfa, Bitlis, Van, Hakkari, Diyarbakir, Siirt and Mardin with Law No. 1164. Public inspectorates are generally dealt with in the context of security-centric policies and the role that inspectors play in regional development is not considered. However, according to the constitutional law, the resettlement of the people of the region will be ensured and the villagers will be grounded and the zoning activities of the provinces will be completed and reformed as soon as possible, and the economic and social needs of the people of the region will be resolved. The first General Inspectorate, which started to work in Diyarbakir in 1928, was later added to Ağrı Province.

The purpose of the study will be to place the period in agriculture politics once again, demonstrating the contribution of the General Inspectorate to the agricultural activities and development of the region covered by the General Inspectorate. The regular reports sent by the First General Inspectorate are examined and the developments are examined by examining the agricultural activities and agricultural product prices in the inspecting area and compared with the prices of the products based on the Istanbul market in the monthly bulletins of the Central Bank published in parallel with the turnaround, agricultural activities will be the main method of research. The sources to be used in the study are the primary sources of the Prime Ministry Republican archives where these reports are included, and the main sources of the TBMM reservations, the Central Bank Monthly Bulletins, and the General Inspectorates are the sources to be used.

Having an area of approximately 140,000 square kilometers, the First General Inspectorate Region has a structure suitable for agriculture and animal husbandry due to the abundance of plains and pastures. Since the first General Inspectorate was established, it has sent regular reports to Ankara. In these reports, it is possible to find many things from the agricultural and economic situation of the region to the unit prices of basic agriculture and consumer goods from the weather. Again, in these reports, it is possible to reach the inspectors about what they have done and what needs to be done in order to improve the regional agriculture. Because of this reason, public inspection inspectors are not only for security purposes but they are among the probable finds that they have contributed to the development of the country and region by making significant efforts in the area development and especially in agriculture and animal husbandry due to the structural potential of the region.

Key Words: Inspector, Public Inspector, Agricultural Activities, Agriculture, Animal Husbandry.

YARI ISLATMALI SULAMA ALTINDA SULAMA RANDIMANININ DEĞERLENDİRİLMESİ

Harun KAMAN*

Özet

Sulama suyundan tasarruf etmek için diğer bir kısıntılı sulama yarı ıslatmalı sulama uygulamasıdır. Yarı ıslatmalı sulama uygulamasında bitki köklerinin bir yarısı sulanırken kalan diğer yarısı görece olarak kuru bırakılmaktadır. Son zamanlarda yoğun bir şekilde yarı ıslatmalı sulama uygulamasında verimde azalma olmaksızın bitkisel üretim yapılabileceği araştırılmaktadır. Geleneksel sulamalarda uygulanan sulama suyu miktarı belirli bir oranda azaltılarak bitki kök bölgesinin bir yarısı ıslatılmaktadır. Yarı ıslatmalı sulama uygulamasında tüm sezon boyunca ve tüm sulamalarda bitki kök bölgesinin bir tarafı sabit bir şekilde sulanırken, kalan diğer tarafı da yine sabit bit şekilde tüm sezon boyunca kuru bırakılabilir. Ya da, belirli aralıklarla sulanan ve kuru kısımlar yer değiştirecek şekilde bir sulama stratejisi de belirlenebilir. Yarı ıslatmalı sulama uygulamasının bir kısıntılı sulama olarak geleneksel kısıntılı sulama uygulamasına benzemesine karşın, yarı ıslatmalı sulama uygulaması altında bitkilerin su gereksindiği kritik dönemlerinin önceden bilinmesi zorunluluğu yoktur. Bu makalede geleneksel kısıntılı sulama ve yarı ıslatmalı sulama uygulamaları altında kimi bitkilerde yapılan araştırmalar ele alınmıştır. Yurt içinde ve yurt dışında çok sayıda araştırmalar yürütülmüştür. Sonuç olarak, suyun kıt ve pahalı olduğu yerlerde eğer sulama suyundan kısıntıya yapılacak ise genel olarak sulamaların yarı ıslatmalı sulama uygulamasıyla yapılması önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: İklim Değişikliği, Kuraklık, Kısmi Kök Kuruluğu, Sulama Yönetimi.

ASSESSING OF IRRIGATION EFFICIENCY UNDER SEMI-WETTED IRRIGATION

Abstract

Another deficit irrigation method which saves irrigation water is semi-wetted irrigation (SWI) application. In SWI application, one half of the plant roots are watered while the other half is left relatively dry. In recent years, it has been investigated intensively that vegetative production can be carried out without any reduction in efficiency in SWI application. The amount of irrigation water applied in conventional irrigation is reduced to a certain extent and one half of the plant root zone is wetted. In the SWI application, while one half of the plant root zone is constantly watered during the entire season in all irrigations, the other side is left dry for the entire season, or an irrigation strategy may be set up so that irrigated and dry parts are replaced at regular intervals. Although the SWI application is similar to the DI application as a partial irrigation, there is no requirement that the critical periods of water need to be known in

* Doç. Dr., Akdeniz Üniversitesi, Ziraat Fakültesi, Tarımsal Yapılar ve Sulama Bölümü, hkaman@akdeniz.edu.tr.

advance under SWI application. In this article, the investigations carried out in some plants under DI and SWI applications are discussed. Numerous research has been conducted in Turkey and abroad. As a result, in the lands where water is scarce and expensive, it is recommended to apply irrigation by SWI in general if there is a need for a deficit in irrigation water.

Key Words: Climate Change, Drought, Partial Root Drying, Irrigation Management.

SULU TARIM ALANLARINDA TUZLULUK SORUNU VE BELİRLENMESİ

Harun KAMAN*

Özet

Sulu tarım alanlarında olası toprak tuzluluğu değişiminin izlenmesi bir zorunluluk haline gelmektedir. Topraktaki tuzluluğu belirlemede temel yöntem araziden toprak örneği alma esasına dayanır. Doğada toprak bünyesi hem yüzeysel hemde derinlik olarak çok değişkendir. Diğer bir ifade ile tarım yapılan alanlardaki toprak homojen bir yapıya sahip değildir. Dolayısıyla tarım alanlarından toprak örneği alarak tuzluluğun zamansal değişimini izlenmesi oldukça güçtür. Hatta imkânsızdır. Çünkü laboratuvarında çok sayıda toprak örneğinden tuzluluk ölçümü zahmetli ve zaman alıcı bir süreç gerektirmektedir. Son yıllarda hayatın tüm alanlarında olduğu gibi teknolojik gelişmeler tarımda da kendini göstermektedir. Bu bağlamda, toprak tuzluluğunu hızlı, pratik ve güvenilir bir şekilde belirlemede elektromanyetik teknikler geliştirilmiştir. Bunlardan bir tanesi EM38 tekniğidir. EM38 tekniği ile tarım alanlarındaki tuzluluk güvenilir ve doğru bir şekilde hızlıca belirlenebilmektedir. EM38 aletinin yatay ve düşey kullanımına göre toprağın farklı derinliklerindeki tuzluluk ölçülebilmektedir. Burada ilk olarak, tuzluluk sorununun belirleneceği arazi koşulları için EM38 aletinin kalibrasyonu yapılmaktadır. Daha sonra ise istenilen zamanlarda hızlı bir şekilde çok geniş arazilerde dahi ölçümler gerçekleştirilebilmektedir. Sonuç olarak, özellikle sulu tarım alanlarında toprak tuzluluk değişiminin izlenmesinde, EM38 tekniğinin kullanılmasıyla doğru sonuçlar alınabileceği ifade edilebilir.

Anahtar Kelimeler: Sulama Yönetimi, Bitkisel Üretim, Tuzluluk, EM38.

SALINITY PROBLEM AND HOW TO DETERMINE IT IN IRRIGATED AGRICULTURAL AREAS

Abstract

Monitoring of possible changes in soil salinity in irrigated areas becomes a necessity. The most basic method of determining the salinity in the soil is based on the ground-sampling principle. In the land, the soil structure is very different in both surface and depth. In other words, the soil in agriculture areas does not have a homogeneous structure. It is therefore very difficult to trace the temporal change of salinity by taking soil samples from agricultural areas. It is even impossible because measuring salinity from a large number of soil samples in the laboratory requires a tedious and time-consuming process. In recent years, as in all areas of life, technological developments also manifest themselves in agriculture. In this context, electromagnetic techniques have been developed to identify soil salinity quickly, practically and reliably. One of them is the EM38 technique. With the EM38 technique, salinity in agricultural areas can be reliably and accurately determined quickly. The salinity of different depths of soil can be measured through the horizontal and vertical use of EM38. First of all, the

* Doç. Dr., Akdeniz Üniversitesi, Ziraat Fakültesi, Tarımsal Yapılar ve Sulama Bölümü, hkaman@akdeniz.edu.tr.

EM38 instrument is calibrated for the field conditions where the salinity problem will be determined. Afterwards, measurements can be carried out even at very large locations quickly at any time. As a result, it can be stated that accurate results can be obtained by using the EM38 technique in monitoring soil salinity variation, especially in irrigated fields.

Key Words: Irrigation Management, Vegetable Production, Salinity, EM38.

ATATÜRK'ÜN SÖYLEV VE DEMEÇLERİNDE TARIM POLİTİKASI

Neslihan ALTUNCUOĞLU*

Özet

Atatürk, ülkesinin gerçeklerini bilen ve bunu değerlendiren bir liderdi. Türkiye'nin çağdaş medeniyetler seviyesinin üstüne çıkarılabilmesi için nelerin yapılması gerektiği yönünde düşüncelerini ortaya koymuş ancak bununla yetinmeyip gerçekleştirdikleriyle, fikirlerini eyleme dönüştürmüştür.

Atatürk, Milli ekonominin temelini tarım olarak görmüş, bunun içindir ki tarımda kalkınmaya büyük önem vermiştir. Bu önemli işi amacına ulaştırabilmek için ilk olarak ciddi bir tarım politikası tespit etmeyi uygun bulmuş, Türk tarımının kalkınması için belli başlı ilkeleri saptamıştır. Atatürk dönemindeki tarım politikası; gerçekçi, uygulanabilir ve teşvik edici bir tarzda olmuştur. Özel teşebbüsün sermaye birikimi olmadığı için bu yönde devlet etkinliğinin artırılması, özel teşebbüsün desteklenmesi ve gelişmesini öngören temeller üzerine oturtulmuştur. Atatürk önderliğinde yürütülen, sosyal politikalar yanında tarım politikası da Türkiye Cumhuriyeti Devleti'nin modernleşmesi yolunda atılan adımların temel taşlarından birisi olmuştur. Bu oluşum modern tarım kültürünün yurt çapında yerleşmesinde değişmez bir temel teşkil etmiştir. Tarımsal alanda yapılan inkılâp hareketleri ile köylünün refah düzeyinin yükseltilmesi ve üretimin artırılması hedeflenmiş, tarıma dayalı sanayi geliştirilmiştir. Atatürk'ün tarıma ilişkin söylevlerinde vurguladıkları takip edilirse Türk tarımını nereye götürmek istediği açıkça anlaşılacaktır.

Türk tarımının gerçeklerini gören, bu doğrultuda daha ileriye gidebilmeyi hedefleyen Atatürk, tarıma ve tarım çalışanlarına verilecek önemi, sanayi aşamasına doğru bir basamak kabul etmiş gerçekleştirdikleriyle bu yönde yol gösterici olmuştur.

“Milli ekonominin temeli ziraattır”. Diyen Atatürk'ün genel tarım anlayışına ilişkin sözlerini incelemek, bu anlamda bakış açısını ve hedeflerini tam olarak kavrayabilmek adına oldukça önemlidir.

Devlet adamlarına ait söylev ve demeçler birçok açıdan faydalanılabilir özelliğe sahiptir. Söylev ve demeçleriyle, kişilerin fikir ve düşüncelerini net olarak öğrenme şansına sahip olunabilmekte, olaylara bakış açıları objektif olarak değerlendirilebilmektedir. Nitekim söylev ve demeçlerin bu anlamda o ülkenin sosyo-ekonomik ve kültürel yapısını yansıttığı ifade edilebilir. Söylev ve demeçleri, Atatürk'ün düşüncelerini özgün bir şekilde ortaya koyan ve O'nun daha net tanınmasına imkân veren bir kaynaktır.

Bu çalışmada; Atatürk'e ait olan, çeşitli zamanlarda ve mekânlarda gerçekleştirdiği söylev ve demeçler ekseninde, O'nun tarım politikası analiz edilmeye gayret gösterilecektir.

Anahtar Kelimeler: Atatürk, Tarım, Politika, Söylev ve Demeçler, Milli Ekonomi.

* Yrd. Doç. Dr., Erciyes Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi, Tarih Bölümü, altuncuoglu@erciyes.edu.tr.

AGRICULTURAL POLICY IN ATATURK'S STATEMENTS AND SPEECHES

Abstract

Atatürk was a leader who knew and appreciated the facts of his country. He did not only have ideas for bringing Turkey above the level of contemporary civilizations, he transformed them into acts as well.

Ataturk regarded the foundation of the national economy as agriculture, and he gave great importance to development in agriculture. In order to achieve this important goal it was appropriate to establish a serious agriculture policy and identified the main principles for the development of Turkish agriculture. Atatürk's agriculture policy was practical, and encouraging. Since private enterprise had no capital accumulation at that time, the policy was based on the premise of increasing state efficiency, supporting and developing private enterprise. The social policy as well as the agricultural policy carried out under the leadership of Atatürk became one of the cornerstones of the steps taken to modernize the Republic of Turkey. This formation constituted a permanent basis for the settlement of modern agricultural cultures throughout the country. With the revolutionary movements made in the agricultural area, it was aimed to increase the welfare level of the villages and to increase the production and to develop the agro-based industry. What Ataturk emphasizes in his speeches about agriculture clearly shows where he wants to take Turkish agriculture.

Ataturk saw the realities of Turkish agriculture and aimed to go further in this direction. He took a step towards the industrialization of agriculture by giving priorities and guidance to agriculture and agricultural workers.

To fully comprehend the point of view and its aims in this sense, it is very important to examine the words of Atatürk about the general understanding of agriculture, saying "Agriculture is the foundation of the national economy".

Statements and speeches by statesmen can be exploited in many ways. With their speeches and statements, one can have a chance to learn clearly the ideas and thoughts of those people and their perspectives on specific events. As a matter of fact, it can be expressed that the speeches and statements reflect the socio-economic and cultural structure of that country. The speeches and statements are a source that reveals the thoughts of Atatürk in a unique way and allows him to be recognized more clearly.

In this study; on the axis of the speeches and statements made by Atatürk at various times and places, his agriculture policy will be tried to be analyzed.

Key Words: Ataturk, Agriculture, Politics, Speeches and Statements, National Economy.

TÜRKİYE'DE KIRSAL KALKINMA DESTEKLERİ KAPSAMINDA TARIMA DAYALI YATIRIMLARIN DESTEKLENMESİ KONUSUNDA YAPILAN ÇALIŞMALAR (2017-2018)

Mukaddes ARSLAN*

Özet

Türkiye'de tarım politikaları hükümetler nezdinde, dünyanın ve ülkemizin gelişen şartlarına uygun olarak yürütülmektedir. Bu doğrultuda kırsal kalkınma destekleri kapsamında tarıma dayalı yatırımların desteklenmesi konusunda çeşitli çalışmalar yapılmaktadır. Bu alanlarda: Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı TKDK-Tarım ve Kırsal Kalkınmayı Destekleme Kurumu ile Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı Tarım Reformu Genel Müdürlüğü AB Yapısal Uyum Yönetim Otoritesi Daire Başkanlığı görev üstlenmiştir. TKDK-Tarım ve Kırsal Kalkınmayı Destekleme Kurumu, Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığına bağlı olarak, 2007'de 5648 sayılı Kanunla, kırsal kalkınma programlarının faaliyetlerinin gerçekleştirilmesi amacı ile kurulmuştur. Avrupa Birliği desteğinde olan Katılım Öncesi Mali Yardım Aracı'nın, Kırsal Kalkınma Bileşeni kapsamında hazırlanan IPARD Programı'nın uygulanmasından sorumludur.

Anahtar Kelimeler: Türkiye, Tarım Politikaları, Kırsal Kalkınma Destekleri Kapsamında Tarıma Dayalı Yatırımların Desteklenmesi.

RURAL DEVELOPMENT SUPPORT UNDER THE INVESTMENT SUPPORTS TURKEY IN AGRICULTURE BASED ON THE WORKS (2017-2018)

Abstract

Agricultural policies in Turkey are carried out in accordance with the world and our country's growing conditions on the basis of the governmental system. In this direction, various studies are being carried out in support of agriculture-based investments within the scope of rural development support. In these areas: Ministry of Food, Agriculture and Livestock TKDK-Agriculture and Rural Development Support Agency and Ministry of Food, Agriculture and Livestock General Directorate of Agriculture Reform Department of EU Structural Adjustment Administration Authority. TKDK-Agriculture and Rural Development Support Agency was established with the aim of realizing the activities of the rural development programs with the Law No. 5648 in 2007, depending on the Ministry of Food, Agriculture and Livestock. It is responsible for the implementation of the IPARD Program in the context of the Rural Development Component of the Instrument for Pre-Accession Assistance, which is supported by the European Union.

Key Words: Turkey, Agricultural Policies, Rural Development Support under the Promotion of Agricultural Investment.

---

* Tarihçi-Eğitimci, mukaddesarlan11@gmail.com.

ARŞİV BELGELERİNE GÖRE CUMHURİYET DEVRİNDE TÜRKİYE'DE ZEYTİNCİLİK İLE İLGİLİ GELİŞMELER VE ÇEŞME YARIMADASI'NIN HURMA ZEYTİNLERİ

Nahide ŞİMŞİR*

Özet

Zeytin ve zeytinciliğin tarihi çok eskilere gitmekle birlikte, zeytincilik yapılan bir yörede bulunmamız hasebiyle, iki farklı yerleşim biriminde zeytinciliğin nasıl yapılmakta olduğuna dair gözlem ve sözlü tarih çalışmalarımız bulunmaktadır. Bu sözlü bilgilere Başbakanlık Cumhuriyet Arşivi'ndeki belgelerdeki bilgileri de ilâve etmek suretiyle, zeytin ve zeytinciliğin tarihi gelişimi üzerinde durulacaktır.

Çalışmamızda zeytin ve zeytin yetiştiriciliği, zeytin türleri, zeytin yağının elde edilişi, zeytin yağının değerlendirme şekilleri, sofralık zeytinler ile ilgili genel bir giriş yapılacaktır. Başbakanlık Cumhuriyet Arşivi'ndeki zeytincilik ile ilgili belgeler esas alınarak, bu tarihlerde zeytin ve zeytincilik ile ilgili arşiv belgelerine yansıyan hususlar değerlendirilecektir.

Bildirimizde ayrıca Çeşme Yarımadası'nın kendisine mahsus hava şartlarında zeytin ağacının üzerinde, herhangi bir işleme tabi tutulmaksızın sofralık zeytin haline gelen ve yörede "hurma zeytin" olarak isimlendirilen zeytin türüne özel bir yer verilecektir.

Günümüzde sadece turizm ile özdeşleştirilen bölgenin, kendisine mahsus iklim şartlarının son derece kıymetli tarım ürünlerine sahip olduğuna dikkat çekilecektir. Sakız, kavun, limon... v.b. Çeşme Yarımadası'na mahsus tarım ürünleri yanı sıra, yöreye has zeytin ağaçlarının çoğaltılması suretiyle, bol miktarda hurma zeytini üretmek mümkündür.

Zeytin yetiştiriciliği Türkiye'nin muhtelif bölgelerinde söz konusu iken, sofralık hurma zeytinleri sadece Çeşme Yarımadası'na mahsustur. İnsan sağlığı için de dalında olgunlaşması ve hemen tüketilebilme imkânı olması dolayısıyla son derece sağlıklı ve faydalıdır.

Anahtar Kelimeler: Başbakanlık Cumhuriyet Arşivi, Zeytin, Zeytincilik, Çeşme, Hurma Zeytin.

IMPROVEMENTS IN OLIVE PRODUCTION IN TURKEY DURING THE REPUBLIC PERIOD AND 'HURMA' OLIVES IN ÇEŞME PENINSULA ACCORDING TO ARCHIEVE DOCUMENTS

Abstract

Although the history of olive and olive farming goes to the very beginning, we have observations and verbal history studies about how olive cultivation is being done in two different settlement areas because we are in a region where olive cultivation is done. The

* Doç. Dr., Balıkesir Üniversitesi, Fen Edebiyat Fakültesi, Tarih Bölümü, nahidesimsir@gmail.com.

documents in the Prime Minister's Republic Archives will be added to this verbal information, and the historical development of olive and olive cultivation will be emphasized.

In our study, a general introduction will be made about olive and olive production, olive species, olive oil production, evaluation forms of olive oil and table olives. Based on the documents related to olive farming in the Prime Ministry Republic Archives, the issues reflected in the archive documents related to olives and olive cultivation will be evaluated.

In our notice, on the olive tree under the weather conditions of the Çeşme Peninsula itself, a special place will be given to the olive, which is transformed into table olives without any treatment and is called "date olive"-erkence- in the region. Erkence variety called 'Hurma' olive is unusual olive type which is characterized by sweet taste of its fruit.

It will be pointed out that the region, which is only identified with tourism today, has its own precious agricultural products for its own climatic conditions: Mastic, melon, lemon, etc. In addition to agricultural products for the Çeşme Peninsula, it is also possible to produce date olives in abundant quantities by replicating olive trees that are native to the region.

While olive cultivation is mentioned in various parts of Turkey, table date –erkence- olives are only confined to the Çeşme Peninsula. It is very healthy and useful because it is matured in the branch for human health and it is immediately consumable.

Key Words: The Prime Ministry Republic Archive, Olive, Olive Production, Çeşme, 'Hurma' olive.

XX. YÜZYILIN BAŞLARINDA TÜRKİYE'DE FINDIK ÜRETİMİ VE TİCARETİ

Oktay KIZILKAYA*

Özet

Çalışmada, XX. yüzyılın başlarında Türkiye'de yetiştirilen fındık ağaçlarının türü tanıtılarak, konuya giriş yapılacaktır. Dünyada fındık ziraatının yapıldığı ülkeler ile fındığın hangi iklim koşullarına sahip bölgelerde yetiştirildiği açıklanacaktır. XX. Yüzyılın başlarında Türkiye'deki fındık ziraatına uygun bölgeler tanıtılarak, bahsi geçen bölgelerde azami ve asgari üretim miktarları dönemin yazılı kaynaklarından yararlanılarak değerlendirilecektir. Fındık ağacının hangi toprakları sevdiği, fındık ağacının bakımının nasıl yapılması gerektiği vb. konularına değinilecektir. Fındığın toplanması ve harmanlanmasının yöntemleri vurgulanacaktır. Fındık üretim miktarının bazı yıllar düşmesine neden olan olumsuz gelişmelerin sebepleri açıklanacaktır. Ayrıca fındık ziraatı yapılan bölgelerde bademlerinin çıkarıldıktan sonra evlerde yakacak olarak kullanılması nedeniyle bölgedeki ormanların tahrip edilmesinin önlendiği vurgulanacaktır.

Türkiye'de üretilen fındığın hangi ülkelere ihracının yapıldığı, ülke ekonomisine olan getirisinin ne oranda olduğu açıklanmaya çalışılarak, alınan vergilere değinilecektir. Türkiye'de üretilen fındık ile diğer üretici ülkelerdeki fındığın kalitesi karşılaştırılacaktır. Türkiye'de üretilen fındığın kalitesinin diğer ülkelerde üretilen fındıklardan hangi özelliği ile ayrıldığı vurgulanacaktır. Fındığın ihraç edildiği ülkelerde, çikolata, pasta ve şekerleme yapımında kullanıldığına değinilerek, yabancı ülkelerde fındığın kullanım alanlarının genişlemekte olduğu ve bu nedenle kısa zamanda yurtdışında fındığa olan talebin artacağı, bu durumda fiyatının artmasına sebep olacağı bunun da ülke ekonomisi açısından olumlu bir gelişme olduğu değerlendirilecektir. Çalışmaya konu olan dönemde, fındığın piyasada satış fiyatlarına değinilecektir. Bahsi geçen dönemde, fındık ziraatı ile ilgili devletin aldığı kararlar ile alınan kararların üretime etkisi irdelenecektir. Fındık ziraatını teşvik eden olumlu kararlardan sonra var olan fındık bahçelerine yenilerinin eklendiği açıklanacaktır.

XX. yüzyılın başlarında fındık üretiminin farkına varan devletin, fındık üretiminin sağlıklı bir şekilde yapılmasını denetlemek için fındık müfettişleri görevlendirdiğine ayrıca tüccarlar ile üreticiler arasında yaşanacak ve karşılıklı hak kaybına neden olacak olumsuz gelişmelere karşı alınan tedbirlerin neler olduğu irdelenecektir.

Anahtar Kelimeler: Fındık Ağacı, Fındık Yetiştirilen Bölgeler, Fındık Ticareti, Fındığın Kullanıldığı Alanlar, Fındık Üretimine Zarar Veren Gelişmeler.

* Doç. Dr., Kafkas Üniversitesi, Fen-Edebiyat Fakültesi, Tarih Bölümü, okt1taykizilkaya@gmail.com.

HAZELNUT PRODUCTION AND TRADE IN TURKEY AT THE BEGINNING OF THE 20th CENTURY

Abstract

The current study will begin by providing information on the types of hazels that were grown in Turkey at the beginning of the 20th century. Those countries of the world in which hazelnut agriculture is carried out and the specific climatic conditions allowing hazelnut cultivation will be explained. Those regions of Turkey which were fit for hazelnut cultivation at the beginning of the 20th century will be listed, and the maximum and minimum production volumes in those regions will be evaluated drawing upon the written sources of the period. The types of soil favoured by the hazel and how it should be maintained, etc. will also be addressed. Methods for collecting and blending hazelnuts will be elaborated upon. The reasons for the adverse developments that cause hazelnut production amounts to fall in some years will be explained. It will also be emphasised how, in the regions of hazelnut cultivation, destruction of forests is prevented thanks to the utilisation of hazel plants, after their nuts are removed, as a fuel in homes.

The countries to which hazelnuts of Turkey are exported and the contribution made to the national economy in this way will be attempted to be explained and the taxes levied will be mentioned. The quality of the hazelnut grown in Turkey and in other producer countries will be compared. The specific characteristic of the Turkish hazelnut distinguishing it from those grown in other countries will be emphasised. Referring to the utilisation of hazelnut in the making of chocolates, cakes and confectionery in the countries where it is exported to, an analysis will be made in connection with the fact that the areas of hazelnut utilisation are steadily expanded in foreign countries and that, therefore, the foreign demand for hazelnuts will increase and that, in turn, this will cause its price to rise, which will be a positive development in terms of national economy. The sales prices of hazelnut in the market in the period being examined by this study will be mentioned. The decisions taken by the State as regards hazelnut cultivation in the subject matter period, and the influence of these decisions on production will be analysed. It will be explained how, following the favourable decrees encouraging hazelnut cultivation, the number of hazelnut orchards increased.

The fact that the State, which noticed the importance of hazelnut production at the beginning of the 20th century, assigned hazelnut inspectors in order to ensure proper hazelnut production, and the precautions taken against possible conflicts to arise between traders and producers potentially leading to mutual forfeiture will be analysed.

Key Words: Hazel, Hazelnut Cultivation Regions, Hazelnut Trade, Areas of Hazelnut Use, Developments Damaging Hazelnut Production.

CUMHURİYET DÖNEMİNDE TÜRKİYE'DE MEYVE ÜRETİMİ (1923-1950)

Nadir YURTOĞLU*

Özet

Bu araştırmada 1923 ile 1950 yılları arasında Türkiye'nin çeşitli bölgelerinde yetiştirilen yaş ve kuru meyve türleri ile bu türlerin ekonomiye olan katkıları ele alınmıştır. Konu, 1923-1950 yılları arasında Türkiye'de meyve üretimi çalışmaları ile sınırlandırılmış ve bu başlık etrafında incelenmiştir. Meyve üretimi çalışmaları ele alınırken sayısal veriler üzerinde değerlendirilmeler yapılmıştır. Araştırmanın konusu hakkında literatürde bulunan boşluklar resmi yayınlardan, tutanak dergileri, zabıt ceridesi, istatistik yıllıkları ve dönemin süreli yayınlarından olan çeşitli tarım ve ekonomi dergilerinin makaleleri ile kitaplar gibi birincil kaynakların kullanılması yoluyla tamamlanmıştır. Konu incelenirken dönemin Türkiye'sinde yetiştirilen meyvelerin yetiştirildikleri bölge itibarıyla türleri göz önüne getirilerek gerekli değerlendirmelerde bulunulmuştur. Çalışmada elde edilen sonuç şudur: 1923 ile 1950 yılları arasında halkın sağlığı ve beslenmesi bakımından göz ardı edilmemesi gereken fındık, fıstık, badem, ceviz, üzüm, incir, erik, kayısı, şeftali, vişne, kiraz, çilek, elma, armut, dut gibi beslenme değeri yüksek olan meyveler, ülkenin iklim şartları ve toprağının durumuna göre çeşitli yörelerinde yaş ve kuru halde üretilmiştir. Ülkede hububat ürünlerinin verim düşüklüğü nedeniyle sıkıntı çekilen yıllarında önemi artan ve halkın beslenmesinde ciddi rol oynadığı düşünülen bu meyvelerden erik, kayısı, şeftali, vişne, elma, armut, üzüm ve incir kurutularak tüketilen meyveler grubunda yer almıştır. Çekirdeksiz üzüm, incir ve fındık ise belli bir ekonomik değere sahip olarak yıllarca dış pazarlarda aranan Türkiye'nin rakipsiz bir ihracat ürünü haline gelmiştir. Bu ürünlerin dışında kabuklu ve kabuksuz meyvelerden badem ve cevizin yanı sıra çam fıstığı, kestane, turuncgiller gibi meyveler de ülke ihtiyacını karşıladıktan sonra üretim fazlası olarak dış ülkelere satılarak döviz elde edilmesi sayesinde milli ekonomiye önemli katkılar sağlamıştır.

Anahtar Kelimeler: Yaş Meyve, Turuncgiller, Kabuklu Meyve, Kuru Meyve, Yemiş.

FRUIT GROWING IN TURKEY IN THE REPUBLIC PERIOD (1923-1950)

Abstract

This study deals with the fresh and dried fruit species grown in various regions of Turkey from 1923 to 1950 and their contributions to economy. The subject is limited to and discussed under the title of fruit growing activities in Turkey from 1923 to 1950. Evaluations have been made based on numeric data in discussing the fruit growing activities. The gap in the literature about the research subject has been filled through use of primary sources such as official publications, journals of official reports, proceedings of memorandum, statistical annuals, articles from various economy and agriculture magazines of the period, and books. The relevant evaluations have been made considering the fruit species grown in particular

* Yrd. Doç. Dr., Kastamonu Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, nyurtoglu@kastamonu.edu.tr.

regions of Turkey at that time. It has been found out that fruits with a high nutritional value such as hazelnut, peanut, almond, walnut, grape, fig, plum, apricot, peach, cherry, apple, pear, and white mulberry, which should be noted for people's health and nutrition, were grown in various regions of the country in fresh or dried form depending on the climatic conditions and soil conditions from 1923 to 1950. Among these fruits considered to have played a significant role in the nutrition of people with their increased importance in the years a decline occurred in the yield of cereals; plum, apricot, peach, cherry, apple, pear, grape, and fig were included in the group of fruits consumed in dried form. Having a particular economic value, seedless grape, fig, and hazelnut became unrivalled export products of Turkey that were wanted in foreign markets for many years. Furthermore, after the domestic need was met, the surplus of fruits such as almond, walnut, pine nut, chestnut, and citrus fruits were sold to foreign countries, which led to the inflow of foreign exchange and so contributed to the national economy.

Key Words: Fresh Fruit, Citrus Fruits, Dried Fruit, Nuts.

20. YÜZYIL OSMANLI TARIMINDA PATATES: ÜRETİMİ, TÜKETİMİ VE TİCARETİ

Tolga AKAY*

Özet

Patates bitkisinin orijini Güney Amerika olmakla birlikte Coğrafi Keşifler sonucu yavaş yavaş dünyaya yayılmıştır. Ülkemize gelişi de yaklaşık 150 yıl öncesine dayanır. Yetiştirilmesinin kârlı olması yanında Türkiye topraklarına gösterdiği uyum sayesinde kısa sürede yaygınlaşmış ve yoğun bir ekim alanı işgal etmiştir. Patates artık Türk mutfağının ayrılmaz bir parçasıdır. Yoğun üretimi sayesinde de Türk tarım ekonomisinin ve gıda sanayisinin en önemli unsurlarından biridir.

Çalışmamızın amacı, Türkiye’de de zaman zaman yaşanan gıda problemleri ile bağlantılı olarak patates bitkisinin önemini tarihsel boyutuyla vurgulamaktır. Ülkemizde kökeni çok eski olmayan patates bitkisinin zirai ekonomiye ve gündelik hayata kazandırılması süreci Osmanlı Devleti’nin son yıllarında gerçekleşmiştir. Dolayısıyla bu kısa tecrübe ve miras Türkiye Cumhuriyeti’ne aktarılmıştır. Osmanlı Devleti’nin patates ekimini başlatması, tarım arazilerinin yapılandırılması, üretimin hangi yollarla teşvik edildiği, hangi yöntemlerle ne kadar verim alındığı, patates merkezli zirai hastalıklarla mücadelelerin tespiti çalışmamızın temel amaçlarını oluşturmaktadır. Aynı zamanda patates bitkisinin tarımsal ekonomideki yeri, ithalat ve ihracat oranları, I. Dünya Savaşı’nda bu bitkinin üstlendiği rol, patates bitkisinin sosyal hayata katkılarının tespiti amaçlanmaktadır.

Yukarıda sıralanan amaçlar doğrultusunda temel kaynaklar Başbakanlık Osmanlı Arşivi ile Osmanlı resmi tarım istatistiklerinden oluşacaktır. Dolayısıyla çalışma yöntemimiz, büyük oranda, devletin resmi kayıtlarının incelenerek elde edilen sonuçların ülke ekonomisi ve sosyal hayattaki yansımalarının tespiti üzerine inşa edilecektir.

Anahtar Kelimeler: Osmanlı Devleti, Tarım Politikaları, Patates.

POTATO IN THE 20th CENTURY OTTOMAN AGRICULTURE: ITS PRODUCTION, CONSUMPTION AND TRADE

Abstract

Although the potato plant has its origins in the South America, it steadily became widespread across the world as a result of geographical explorations. Its introduction to Turkey occurred nearly 150 years ago. In addition to its being profitable to cultivate, it soon became popular and occupied vast fields of cultivation thanks to its compatibility with the soils of

* Yrd. Doç. Dr., Kafkas Üniversitesi, Fen-Edebiyat Fakültesi, Tarih Bölümü, tolga_z@hotmail.com.

Turkey. Potato now is an integral part of Turkish cuisine and it is one of the most important items of the Turkish agricultural economics and food industry.

The purpose of the current study is to emphasise, in connection with the food problems occasionally seen in Turkey, the importance of the potato plant in its historical dimension. Introduction of the potato plant to agriculture, economics and daily life in Turkey occurred in the later years of the Ottoman Empire, and this short experience and heritage was passed to the Republic of Turkey. Study subject matters include the beginning of potato cultivation in the Ottomans, structuring of agricultural fields for this purpose, the ways by which its production was promoted, the variable efficiencies gained by different methods, and identification of the struggles against agricultural diseases especially involving the potato plant. An attempt is also made to reveal the place of the potato plant in the agricultural economics, its import and export rates, the role it assumed in World War I, and the contributions it made to social life.

In line with the purposes listed above, the main sources to draw upon will consist of the Ottoman Archives of the Turkish Prime Ministry and the official Ottoman agricultural statistics. Thus, our study method will mainly be built upon determining the influences of the results obtained by examining the official records of the Ottoman Empire on the national economy and social life.

Key Words: Ottoman State, Agricultural Policies, Potato.

ANTALYA'DA TARIM FAALİYETLERİNİN CUMHURİYET DÖNEMİ TARİHİ GELİŞİMİ

Yüksel KAŞTAN*

Özet

Bu çalışmada tarım faaliyetlerinin Antalya'da Cumhuriyet Dönemi tarihi gelişimi ele alınmıştır. Cumhuriyetin ilk yıllarında Antalya'daki tarım faaliyetleri belirlenmiştir. Tarım faaliyetleri içinde ziraat ile hayvancılık göstergelerine yer verilmiştir. Ziraat göstergeleri arasında hububat üretimi, ziraat makineleri, Çiftçiyi Topraklandırma Kanunu, biçerdöver, traktör sayıları ve Devlet Su İşlerince sulanan araziye yer verilmiştir. Antalya'da Atatürk, DP ve Planlı Kalkınma Döneminde tarım faaliyetlerinin tarihi gelişimi incelenmiştir. Antalya'da sanayileşme öncesinde gerek ziraat ve gerekse hayvancılık çok önemli yer tutmuştur. Çalışmanın sonunda süreç içerisinde Antalya'da tarım göstergelerinin Türkiye ortalamasına göre gelişimi ile bu göstergelerin Antalya'da gelişimine etkisine yer verilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Tarım, Faaliyet, Cumhuriyet, Dönem, Antalya, Tarih, Gelişme.

DEVELOPMENT OF REPUBLICAN HISTORY OF AGRICULTURAL ACTIVITIES IN ANTALYA

Abstract

In this study, the historical development of the agricultural period in Antalya during the Republican Period was discussed. Agricultural activities in Antalya were determined in the first years of the Republic. Agriculture and animal husbandry were included in agricultural activities. Agricultural indicators include grain production, agricultural machinery, farming grounding law, combine harvester, number of tractors, and land sucked in the State Hydraulic Works. The historical development of agriculture activities in Atatürk, DP and Planned Development Period in Antalya has been examined. In Antalya, both agriculture and animal husbandry have a very important place before industrialization. At the end of the study period in Antalya in Turkey compared to the average of the development of agriculture indicator. This indicator is given to the impact on development in Antalya.

Key Words: Agriculture, Activity, Republic, Period, Antalya, History, Development.

---

* Prof. Dr., Akdeniz Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Türkçe ve Sosyal Bilimler Bölümü, kastanyuksel@hotmail.com.

DOĞU HAREKÂTI İLE TEKRAR ANAVATANA KATILAN ELVIYE- İ SELASE'DE (KARS, ARDAHAN, BATUM), TBMM HÜKÜMETİ'NİN HALKA YAPTIĞI YARDIMLAR

S. Esin DERİNSU DAYI*

Özet

1877- 78 Osmanlı- Rus Savaşı sonrası 1878 Ayastefenos ve Berlin Antlaşmaları ile Rusya'ya savaş tazminatı olarak bırakılan Elviye- i Selase (Kars, Ardahan, Batum), 3 Mart 1918 yılında Brest- Litosvk Antlaşması ile Anavatan'a katılmıştı. Ancak Mondros Mütarekesi sonrası İngilizlerin baskısı ile bu bölge doğrudan İngilizlerin dolaylı olarak Ermeni ve Gürcülerin işgaline maruz kalmıştı. TBMM Hükümeti'nin Eylül 1920'de başlattığı Doğu Harekâtı ile sonucu Elviye- i Selase bölgesi aşamalı olarak tekrar Anavatan'a katılmıştı. (16 Mart 1921 Moskova Antlaşması ile kaybedilen Batum hariç.)

Milli Mücadele'nin askeri ve siyasi zaferleri sonucu tekrar Anavatan'a katılan Türk topraklarında, hemen askeri ve mülki idare kurulmasına çalışılmıştır. Daha sonra ise yıllarca düşman işgali ve zulmü altında kalarak her bakımdan mağdur olan, bölge halkının güvenliğini, geçimini ve yaşamasını kolaylaştıracak birtakım uygulamalar gerçekleştirilmiştir. Bu uygulamalar içinde bölge halkına vergi muafiyeti veya vergi indirimi, yakılan- yıkılan evlerini onarım ve barınacak hale getirmek için inşaat malzemeleri, tarlalarına ekmek için tohumluk, büyük ve küçük hayvan temini, vs. yer almaktadır.

Tebliğimizde Elviye- i Selase'nin de kurtuluşu ve Anavatan'a tekrar katılması sonrası idari, siyasi ve askeri uygulamalarının boyutu ve bunların iktisadi ve ekonomik hayat üzerindeki etkileri konusu, alan ile ilgili ana ve araştırma eserlere dayanılarak incelenecektir.

THE AIDS OF GRAND ASSEMBLY GOVERNMENT IN ELVIYE-I SELASE (KARS, ARDAHAN, BATUM) THAT REUNITED WITH THE MOTHERLAND WITH EASTERN OPERATION

Abstract

After 1877-78 Ottoman-Russian war, Elviye-i Selase (Kars, Ardahan, Batumi), which was left as war compensation to Russia due to Treaties of Ayastefenos and Berlin in 1878, reunited with Motherland with Brest-Litosvk Treaty on 3 March 1918. However, with the pressure of the Great Britain after the Armistice of Mudros, this region was indirectly exposed to the occupation of the Armenian and Georgian and directly by the Britain with The Eastern Operation, which was initiated by the Turkish Grand National Assembly in September 1920,

* Prof. Dr., Atatürk Üniversitesi, Atatürk İlkeleri ve İnkılâp Tarihi Anabilim Dalı Başkanı ve Enstitü Müdürü, sdayi@atauni.edu.tr.

the Elviye-i Selase region was gradually reunited with the Motherland. (Except for Batumi, which was lost with 16 March 1921 Moscow Treaty.)

The military and political victories of the National Liberation resulted in the re-establishment of the military and civilian administration immediately in the Turkish territories, uniting with Motherland. Afterwards, a number of practices introduced in order to improve the quality of lifestyle, of the people who suffered from the occupation and the tyranny of the enemy for years. These practise included tax relief or tax reduction, construction materials to repair destroyed or damaged shelters, seeds for agricultural activities and livestock supplies.

This paper will analyse the scope of administrative, political and military practices, their impact on social and economic life, following the Liberation of Elviye-i Selase and its re-unification with the Motherland based on primary and secondary sources.

TÜRKİYE’DE FINDIK PİYASASININ OLUŞUMU VE TÜCCARLARIN ROLÜ

İhsan Seddar KAYNAR*

Özet

Erken Cumhuriyet döneminde tarım ürünleri ülke ekonomisinde önemli bir yer tutmuştur. Tarım ürünleri piyasalarının oluşum sürecinde, kooperatiflerin örgütlenmeye başlaması yeni bir aşamayı başlatmıştır. Fındık üreticilerinin üye olduğu bir kooperatif olarak FİSKOBİRLİK’in kuruluşu özellikle Karadeniz bölgesinin kalkınmasında çok önemli olmuştur.

Tarım ürünlerinin piyasalarının oluşumunda, her ürün için farklı değişkenler devreye girmektedir. Fındık piyasasının oluşumunda, üreticilerden ve FİSKOBİRLİK’ten çok daha önemli bir rolü ürünü üreticilerden alan ve piyasaya aracılık eden tüccarlar üstlenmiştir. Destekleme alımları ile devletin fiyata [geç] müdahalesi çoğu zaman tüccarların etkinliğini daha da artırmıştır. Fındığın Cumhuriyet tarihi boyunca ülkenin en önemli dış ticaret ürünlerinden biri olması, gündemde daha çok yer almasını sağlamışsa da çok dar bir bölgede belirli bir alanda sınırlı sayıda üretici tarafından üretilmiştir. Üretildiği bölgede 1950’li yıllarda monokültür olmaya başlamıştır. Piyasa fiyatı ne olursa olsun, üreticilerin fındığı piyasaya ulaştırmak zorunda olması ve üretimden önce yapılan alivre satışlar; politika yapıcıların üreticilerin çıkarlarını korumalarını zorlaştırmıştır.

Çalışmada 1950’li yıllarda Demokrat Parti döneminde yapılan destekleme alımları incelenmektedir. 1951 yılından itibaren destekleme alımları 1958’e kadar düzenli olarak sürmüştür. Fiskobirlik’in kooperatifçilik ilkelerine uygun olarak destekleme alımlarını üreticiden yaptığı bir dönem olarak kayıtlara geçen bu yıllarda; tüccarlar özel durumlar gerekçelendirilerek bu alımlardan bazı yıllarda faydalanmıştır. Devletin ilgisinin fındık üretiminden satışına yöneldiği 1960larda tüccarların da Fiskobirlik ortakları gibi destekleme alımlarından yararlanmaya başlamıştır. Çalışmanın Başbakanlık Cumhuriyet Arşivi’nden birincil kaynaklardan yararlanılarak hazırlanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Fındık, Piyasa, Kooperatif, Fiskobirlik, Karadeniz.

THE FORMATION OF THE TURKISH HAZELNUT MARKET AND THE ROLE OF THE MERCHANTS

Abstract

During the early Republican period, agricultural products had an important place in the country's economy. In the process of the making agricultural products markets, the institution of cooperatives had opened a new phase. FİSKOBİRLİK was established by hazelnut producers that had become especially important in the development of the Black Sea region. In the making of markets for agricultural products, one can identify different elements for each product, which

* Yrd. Doç. Dr., Hakkari Üniversitesi, İİBF, İktisat Bölümü, seddar@gmail.com.

had played important roles. Merchants, for instance, had a more significant role in the hazelnut market than the producers and FİSKOBİRLİK. Activism of merchants increased with state's support purchases and (albeit late) intervention in the market prices.

Hazelnut was one of the most important foreign trade products of the country. This point put the hazelnut to government's agenda. However, it continued to be produced by a limited number of producers in a very limited area. In 1950s, it began to be monoculture in the Black Sea region. Regardless of the market price, the fact that producers have to sell the hazelnut and the advanced sales made before harvest; policy makers could hardly protect the interests of producers.

The study examines the "support purchases" made by the state during the Democratic Party throughout the 1950s. The main source of this study is "Fonds of Republican Period" section of the State Archives. Accordingly, support purchases continued regularly between 1951 and 1958. In this period, while FİSKOBİRLİK did the support purchases from producers in accordance with the cooperative principles, merchants also benefited from these purchases occasionally sowing special circumstances as justification. In the 1960s, when the attention of the government shifted from hazelnut production to its sell, merchants began to take advantage of support purchases just like partners of FİSKOBİRLİK.

Key Words: Hazelnut, Market, Cooperation, Fiskobirlik, Black Sea Region.

İKİNCİ DÜNYA SAVAŞI VE TARIM EKONOMİSİ: EDİRNE VİLAYETİ ÖRNEĞİ 1939-1945

Okan CEYLAN*

Özet

Bu akademik çalışma İkinci Dünya Savaşı yıllarında (1939-1945) savaş tehlikesinin açıkça yaşandığı tarıma dayalı iktisadi yaşamın olduğu Edirne kırsalındaki sosyo-ekonomik koşulları, beslenme kültürlerini ve kıtlıkla mücadeleyi ele almaktadır. Hatta bu çalışma, savaş tehdidinin yol açtığı askeri seferberlik ve toplumsal endişenin yanı sıra kırsal alanlarda tarım ekonomisi üzerindeki etkilerini büyük Türkiye ölçeğinde kavrayabilmemiz için Edirne ilinin en iyi laboratuvar bölgelerden biri olduğu iddiasını taşımaktadır. Edirne'deki küçük köylülüğün 1939-1945 arası dönemde savaş ekonomisiyle mücadele yöntemlerini, yerel bürokrasiyle olan sosyal ilişkilerini siyasi tarihin ötesinde sıradan insanların gözünden de açıklayabilme gayretindedir. Bu yüzden, parlamento tutanaklarına ek olarak sözlü tarih çalışmaları ve yerel gazeteler sıradan insanların gözüyle alttan bir tarih okuması yapmamızı ve dönemin ruhunu kavramamızı sağlamıştır. Ayrıca, elimizdeki çalışma Edirne'nin sosyo-ekonomik yapısını daha net, daha somut ve daha analitik olarak değerlendirebilmek için de TÜİK raporlarından yararlanılmış ve Edirne'deki iktisadi verilerle Türkiye ortalamalarını karşılaştırmıştır. Bu çalışma 1939-1945 arası dönemde Edirne'ye işgücü, ekilebilir toprakların kullanımı, tarihin yapıcısı olma rolünde insanın yanı sıra tarım ürünlerinin rolleri, savaş ekonomisinin idaresinde tek parti döneminin ikilcilikli siyaseti ve Edirne kırsalındaki beslenme kültürü konuları üzerinden yaklaşmıştır.

Anahtar Kelimeler: Edirne, Tarım Ürünleri, Tarımsal Vergiler, Küçük Köylülük, Beslenme, Emek ve II. Dünya Savaşı.

WORLD WAR II AND AGRARIAN ECONOMY: THE EXAMPLE OF EDİRNE PROVINCE 1939-1945

Abstract

This academic study deals with the socio-economic conditions, the dietary culture and the struggle with food scarcity in the rural area of Edirne Province which had agricultural-based economic life and experienced the most openly war threat during the Second World War (1939-1945). Furthermore, in addition to social anxieties and military mobilization, it claims that the agricultural economics of the rural areas of Edirne Province between 1939 and 1945 is one of the most remarkable laboratory regions to be able to understand the influence of potential war threat on agricultural economy in rural areas throughout Turkey. Beyond political history, it tries to explain the coping strategies of small peasants with war economy and the social relations of peasants with local directors in this historical process from the eyes of ordinary people. Therefore, in addition to parliament speeches, the oral history studies and the local press of

* Öğr. Gör., Ege Üniversitesi, Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi Bölümü, okan.ceylan@boun.edu.tr.

Edirne provides us with history from below method and zeitgeist of World War II. In addition, in order to understand the socio-economic structures of Edirne more clearly, more concretely, and more analytically, it makes use of statistical data of TÜİK reports and compared the statistical averages of Turkey and Edirne. This study approaches Edirne in the period between 1939 and 1945 in terms of labor force, the usage of cultivable lands, the agency roles of agricultural products in the making of history as well as human beings, the bilateral politics of one party government during the war economy and also the dietary culture in the rural areas of Edirne.

Key Words: Edirne, Agricultural Products, Taxes, Small Peasantry, Dietary, Labor and World War II.